

FOLKQVILJAN

Tema feminism, s 3-27

Intervju Sandro Scocco, s 28

Minska sopförbränningen, s 30

Vänstern i kyrkovalet, s 32

Innehåll

- På gång inför 8 mars, s 4
- Hundra år med kvinnlig rösträtt, s 6
- Nu samlar vi ny kraft, s 7
- Bättre omsorg med sex timmars arbetsdag, s 8
- (V)åra politiska företrädare, s 10
- Kollektivtrafiken: gynnar män och privata företag, s 12
- Ingen kvinnokamp utan klimatkamp, s 14
- Kvinnor för fred, s 16
- Kulturtips. s 18
- Prästdotter som slog sig fram i en ovillig arbetarrörelse, s 19
- Den jämställdhetsfientliga nationalismen, s 20
- Palestinska kvinnor under ockupationen, s 21
- Polen: Konservativa krafter inför totalförbud mot abort, s 22
- Ett hav av färger i feminismens Argentina, s 24
- 2020 är året vi vill glömma. Men som vi alla borde lära oss nåt av. s 26
- Sandro Scocco: Internationell självkritik leder till mer vänsterpolitik, s 28
- Vänsterpartiet i 13 kommuner: Minska sopförbränningen, s 30
- Fel att säga nej till afrosvenskt kunskapscenter. s 31
- Jesus utmanade makten. s 32
- Maria Dexborg, ny ordförande i Malmö, s 33
- Studieprogram våren -21, s 35

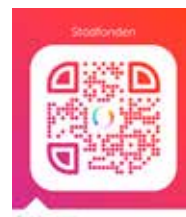
Läs om studiecirkeln om Katalys senaste bok på sid 35. Klass i Sverige - ojämlikheten, makten och politiken i det 21:a århundradet.

Folkviljan ges ut av Vänsterpartiet Malmö och Vänsterpartiet Skåne.

Ansvarig utgivare: Lisa Claesson. Redaktion: Maria Källberg, Pia Ljungquist, Lisa Claesson, Per Långby, Lars Hansson, Olof Norborg, Jesper Sahlén, Werner Petersson, David Lenander, Mikael Sörling, Johan Strandell, Busi Dimitriu, Rut Berling, Vanessa Nilsson och Emma Eliasson Åström. Utkommer 5-6 gånger per år. Upplaga: 3 100 ex. Författarna svarar själva för de åsikter som uttrycks i texterna. Dessa behöver inte överensstämma med Vänsterpartiets åsikter. Folkviljan tar tacksamt emot artiklar och insändare men redaktionen ansvarar ej för obeställt material. Layout: Johanna Blomberg. Tryck: Norra Skåne Offset.

Kontakt: folkviljan@vmalmo.se. Nobelvägen 51, 214 33 Malmö, tel. 040-96 64 67, webb: www.vmalmo.se

Stöd socialtiska stödfonden

Ge ett bidrag till kampen.
Eller varför inte bli månadsgivare?
Tack för ditt bidrag!

Fyll i medgivande på
vmalmo.se/du-behovs/skank-en-gava/
så ordnar vi resten.

Du kan också SWISHA valfritt belopp till
123 173 33 85

Bröd och rosor

Det gångna året har kantats av bekämpning av en pandemi, som visat att det kapitalistiska systemet varken har förutsättningar eller ambitioner att klara kriser. Ett år som tydligt visat att samhället saknar skyddsnet för kvinnor och särskilt ekonomiskt utsatta kvinnor, vilket vore ett minimum att kräva av välmående ekonomier som Sverige.

Nationellt och internationellt har bristen på jämlikhet och jämställdhet blottats. FN:s befolkningsfond UNFPA har konstaterat att riskutsattheten hos kvinnor och flickor är särskilt hög på grund av covid-19. Inte för att pandemier i sig gör skillnad på kön, men för att utsattheten sitter i strukturer som inte värnar alla liv. Cirka 70 % av världens hälsoarbetare är kvinnor, som drabbas av att kapitalismen inte prioriterar resurser som vården kräver. Därtill tenderar insatser för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter minska när covid-19 bekämpningen kräver resurser. Fler källor än så pekar på att riskerna för våld i nära relationer och sexuella övergrepp ökat.

Ömsom vinster, ömsom förluster

Samtidigt som mycket energi mobiliserats till att hantera vardagen har kampen för kvinnors och transpersoners rättigheter oförtröttligt tågat på. Kvinnor har exempelvis setts i fronten i kampen för frihet i Belarus. Kampen för rätten till abort har nått framgång i Argentina. Men rättigheter har också inskränkts. I Polen har en nationalkonservativ regim tvingat igenom en lag som i stort sett eliminerar rätten till abort. Ungern och Ryssland arbetar hårt för att ytterligare kränka transpersoners rättigheter och levnadsvillkor. Detta visar att patriarkatet inte tar semester ens i tider av globala epidemier. Att kvinnor, transpersoner och sexuella minoriteter får betala med sin

frihet och i värsta fall med sina liv, är inte endast en verklighet i ovannämnda länder, utan de rasistiska och nationalkonservativa krafterna är fortsatt starka runtom i hela världen. Begreppet internationell solidaritet behöver utvidgas och utövas genom att inte bara göra medborgarskap eller uppehållstillstånd till något som avgör om någon har rätt till basala rättigheter. Asylpolitiken som förs skickar tillbaka kvinnor med hänvisningen att de har ett ”manligt skyddsnet” på plats. Autonomi vi förutsätter för gemene svensk medborgare är inte given alla.

Kampen fortsätter

Vår rörelse vet hur ekonomisk utsatthet drabbar och hur fysisk och psykisk utsatthet förstärker den. Denna onda cirkel är svår att bryta på ett individuellt plan - den kollektiva kampen behövs. Patriarkatet skadar oss alla, men särskilt kvinnor som på grund av rasism och kapitalism lever i mindre privilegierade positioner och den yttersta konsekvensen gör vissa kvinnors liv både hårdare och kortare än andras. På internationella kvinnodagen behöver vi återigen damma av över 100 år gamla paroller som kräver ”Rätten att leva, inte bara existera” som påminner om att dagen är en symbol för en ständigt pågående kamp. En kamp för bröd och rosor för alla – under årets alla dagar!

Banesa Martinez och Nina Jakku
Vänsterpartiet Malmös 8e mars-grupp

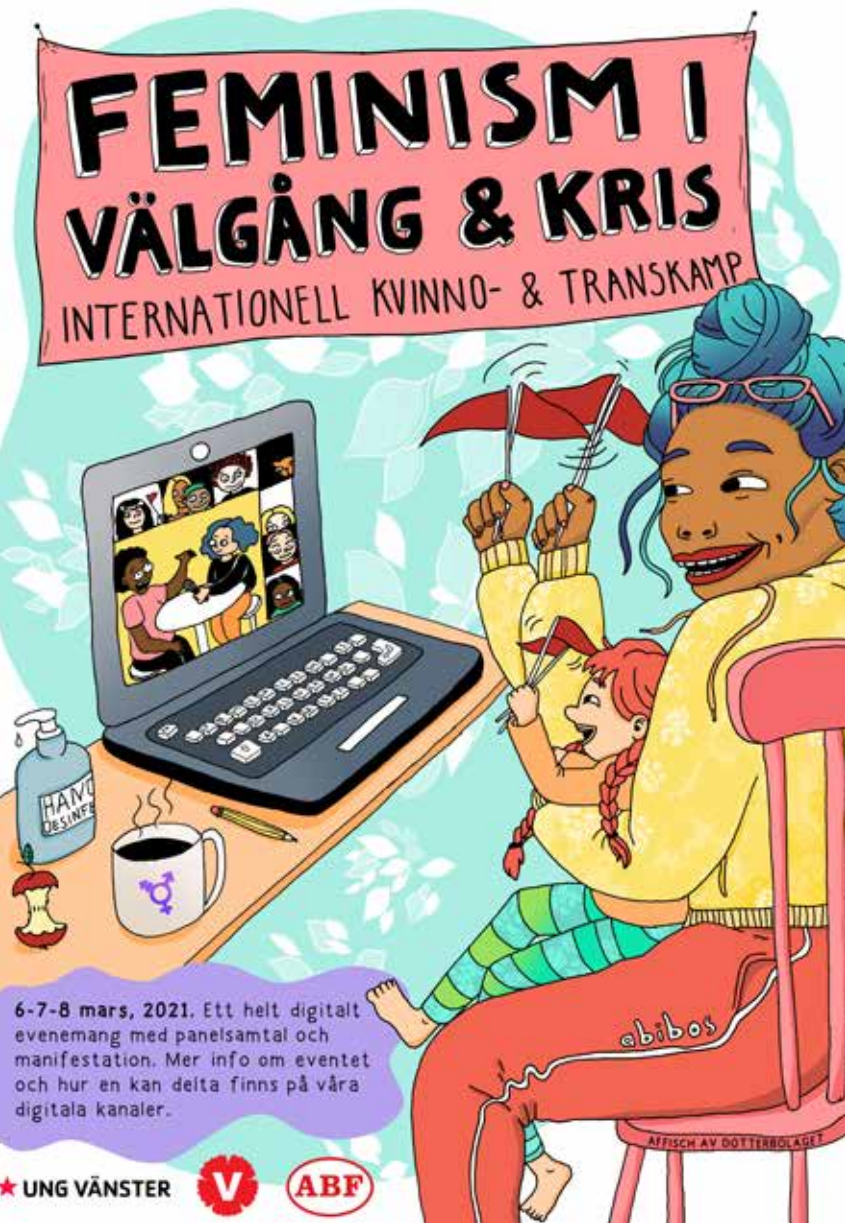
Nina Jakku

Banesa Martinez

”På internationella kvinnodagen behöver vi återigen damma av över 100 år gamla paroller som kräver ’Rätten att leva, inte bara existera’ som påminner om att dagen är en symbol för en ständigt pågående kamp.”

På gång inför 8 mars...

V Malmö

Internationella kvinnodagen 2021

Årets paroll:

Feminism i välgång och kris Internationell kvinno- och transkamp

Ett helt digitalt arrangemang i dagarna tre.

6 mars

kl 11:00–12:00 Panelsamtal: Transhälsa

kl 13:30–14:30 Panelsamtal: Rasifierade kvinnor-
och ickebinäras hälsa

7 mars

Arabiska vänstern arrangerar

kl 11:00–12:00 Panelsamtal: Arabiska kvinnor om migration

kl 13:30–14:30 Panelsamtal: Palestinska kvinnor utmanar
ockupationen och samhället

8 mars

18.00 Digital manifestation

Även om vi inte kan mötas i vår årliga demonstration genom Malmö's gator kommer vi samlas tillsammans kl 18 i en digital manifestation! Där kommer vår konferencier sammanfatta helgens alla aktiviteter och presentera våra grymma talare från Vänsterpartiet och Ung Vänster. Vi ska göra vårt bästa för att vi alla ska känna gemenskap och hämta styrka och kraft i feminismens kamp även i år!

Mer info om eventet och hur en kan delta finns på våra digitala kanaler:

Facebook: <https://www.facebook.com/Vansterpartietmalm/>

Hemsida: <http://www.vmalmo.se/>

Instagram: <https://www.instagram.com/malmoantern/>

Vill du hjälpa till med affischering eller måla banderoll?
Anmäl dig i Zetkin: vmalmo.se/8marsaktioner

Inför 1 maj i Malmö

1a maj är den internationella arbetarrörelsens dag och den rödaste av kalenderns helgdagar. Sedan 1886 har vänstern tågat under röd fana över hela världen för att uppmärksamma arbetsrättsliga förhållanden, sociala orättvisor och den pågående kampen för socialism. När vi tänker på Första Maj så tänker vi på demonstrationståg, folkfest och gemenskap.

I år, under Covid-19, blir saker och ting lite annorlunda. Men det kommer inte hindra oss från att fira arbetarrörelsens dag - i en hel vecka! Under parollen "Vi är människor, inte siffror! - Solidaritet i välgång och kris" har V Malmö's första majkommitté 2021 föreslagit en "första maj-kalender" med aktiviteter från och med den 25:e april.

Första majkommittén har en önskan om att aktivister i V Malmö's utskott ska hjälpa oss att fylla de olika dagarna med

aktiviteter - t.ex. panelsamtal, workshop eller inspirationstal - och hoppas att hitta ett eller ett par (vi uppmuntrar samarbeten!) utskott som kan ansvara för en dag var. Vi hoppas på att så många som möjligt av er kan delta så att vi kan inspirera varandra och bolla idéer för att tillsammans skapa en härlig och engagerande nedräkning till årets 1 maj!

Anmäl er till dexborgm@gmail.com

V Skåne

Digital kampanj inför och under internationella kvinnodagen 8 mars

28 feb – 8 mars

Tyvärr omöjliggör pandemin för oss att samlas fysiskt 8 mars. Men låt oss hjälpas åt att vara desto mer aktiva digitalt istället. I partidistriktet pågår som bäst förberedelserna för en mängd aktiviteter som alla som vill kan delta i.

Vänsterpartiet Skånes paroll för internationella kvinnodagen 2021 är:

Värdigt åldrande – för människan och välfärdssamhället #fortfarandefeminist

I samband med årets internationella kvinnodag sätter vi ljuset på äldreomsorgen, välfärden och alla som arbetar inom området. Vi belyser också hur den feministiska kampen pågått bakåt, alla som gått före oss och hur kampen fortsätter idag. Det gör vi genom att bland annat använda oss av hashtagen #fortfarandefeminist.

Kampanjstart

Kampanjen inleds 28/2 med ett digitalt panelsamtal på temat "Värdigt åldrande – för människan i välfärdssamhället." Sedan pågår kampanjaktiviteter fram till 8 mars.

All information hur du kan delta i kampanjen får du om du går in på skane.vansterpartiet.se eller Vänsterpartiet Skåne på Facebook. Du kan bland annat:

- Ta en #fortfarandefeminist-selfie och berätta din historia.
- Rama in din profilbild på Facebook med vår #fortfarandefeminist-ram.
- Göra vårt 8 mars-quiz och tävla om fina priser.
- Dela, dela, dela våra 8 marsbudskap.

Värdigt åldrande – för människan i välfärdssamhället.

Ett digitalt panelsamtal med bland andra:

Mia Christensson – aktiv i Kommunal, initiativtagare till undersköterskeupproret

Karin Rågsjö – riksdagsledamot och sjukvårdspolitisk talesperson för Vänsterpartiet

Sara Svensson – regionråd för Vänsterpartiet i Region Skåne

Lovisa Broström – ekonomhistoriker, medverkar i Katalys senaste bok "Klass i Sverige: Ojämligheten, makten och politiken i det 21:a århundradet"

Söndag 28 februari kl 17.00 – 18.30

Samtalet livesänds via Vänsterpartiet Skånes Facebook.

100 år med kvinnlig rösträtt

I år är det etthundra år sedan kvinnor för första gången fick delta i val till riksdagen och även vara valbara som riksdagsledamöter. Men vägen fram till rösträtten var lång och besvärlig. Det var inte av demokratisk välvilja som den allmänna rösträtten släpptes fram. Det var av rädsla för att den revolutionära oron i Europa skulle sprida sig till vårt land.

Tidpunkten för demokratins genombrott i Sverige är flytande och beror på vilken händelse som ska anses vara mest betydelsefull. Men det är de händelserika åren 1917-1922 som styr utvecklingen. I synnerhet är det utrikespolitiska händelser som skapade tre kriser i Sverige som ledde fram till det demokratiska genombrottet: Hungerkravallerna i Sverige på våren 1917 som berodde på den konservativa livsmedelspolitiken under första världskriget, finska inbördeskriget vintern 1918 och novemberkrisen 1918 som bestod i fortsatt livsmedelskris och efterdyningar av den ryska revolutionen i oktober 1917. Det skriver Henrik Skrak i sin avhandling *Folket moget förklarar* (Lunds universitet 2019). I avhandlingen refererar han till professor Carl Göran Andraes bok *Revolt eller reform, Sverige inför revolutionerna i Europa 1917-1918*.

Hungerkravaller

Hungerkravallerna 1917 hade börjat i Västervik och spred sig över landet. Minst en kvarts miljon människor protesterade mot livsmedelsbristen och syndikalisternas inflytande över protesterna var starka, men även de socialdemokratiska fackföreningarna var inflytelserika men på ett återhållsamt sätt. De var bl a emot strejkerna vilket ledde fram till avhopp och bildandet av ett nytt vänsterparti: Sveriges socialdemokratiska vänsterparti.

Protesterna i Västervik spreds över landet, ofta med kvinnor som frontfigurer, enligt Andrae.

Kvinnorna hade varit aktiva i röst-

rättsfrågan långt tidigare. Redan 1903 bildades LKPR, Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt. Föreningen hade som mest 17 000 medlemmar och samlade 1913 in 350 000 namnunderskrifter för den kvinnliga rösträtten.

Sverige hade vi denna tid en konservativ regering och en stark kungamakt. Men politiska partier bildades, fackföreningar, nykterhetsrörelser och bildningsförbund växte fram och påverkade utvecklingen.

Oktober 1917

I oktober 1917 tillträdde den första vänsterregeringen med liberalen Nils Edén som statsminister och Hjalmar Branting som statsråd. Detta brukar betecknas som den moderna parlamentarismens definitiva genombrott. Nu kom kvinnorösträtten upp på agendan liksom krav på republik från det socialdemokratiska vänsterpartiet. Förslaget om rösträtten stoppades av första kammaren våren 1918.

Händelserna i Tyskland, med kejsarens avgång och framväxande revolutionära strömningar ledda av Rosa Luxemburg och Karl Liebknecht, ledde till att regeringen Edén kallar till en extra riksdag i december av rädsla för att något liknande kunde vara på väg i Sverige. Första kammaren demokratiseras, den graderade röstskalan tas bort och nu förs kravet på grundlagsändring till förmån för kvinnlig rösträtt fram men kan inte avgöras förrän vid nästa ordinarie riksdagsmöte på våren 1919 men de demokratiska reformerna var säkrade.

På våren 1919 hölls de första valen

Elin Wagner inför de 30 banden med 350 000 underskrifter som samlades in 1913-1914 till stöd för kvinnlig rösträtt.

med allmän och lika rösträtt för män och kvinnor till kommuner och lands- ting.

I maj 1919 godkändes reformerna med grundlagsstatus en första gång och i januari 1921 togs det avgörande beslutet. I september 1921 kunde kvinnorna för första gången rösta i det fullt demokratiska riksdagsvalet. Kvinnornas valdeltagande blev lägre än männens, 47 procent, jämfört med männens (i dagens ögon också låga) 60 procent.

När riksdagen öppnade i januari 1922 steg fem kvinnor in som ledamöter – tre borgerliga och två socialdemokratiska. Kvinnorna var nu erkända som fullvärdiga politiska aktörer.

Text: Lasse Hansson

Nu samlar vi ny kraft

Efter ett år av pandemi är det många känslor som yr runt. Trötthet är en av dem. Trött på att hålla i och hålla ut. Trött för att livet har ställt andra krav på oss än annars. Trött på den sociala distanseringen. Men vi måste hålla ut. Så det gör vi.

Men jag är också trött av att se hur klassamhället och bristen på jämställdhet märks i varenda vrå av samhället, tydligare nu än annars. Tider av kris blottar de problem vi alltid ser i samhället, fast ännu lite mera klart.

Men samtidigt så förlorar tröttheten mot ilskan och lusten till förändring. Tänk va mycket bättre vi som samhälle hade kunnat tackla pandemin om saker hade varit annorlunda. Vi är många som aldrig tänker sluta kämpa. Den tanken värmer och bär.

Vi närmar oss internationella kvinnodagen. En dag av kamp för jämställdhet: lika makt, ekonomisk självständighet, rätt till sin kropp och sitt liv. Det är en vacker dag. En dag att minnas alla segrar som kvinnorörelsen har gjort hittills. En dag att samla kraft för framtidens segrar. För om det är något som behövs nu är det att samla kraft.

Samla kraft för att bygga en opinion så stark att den kan välta den borgerliga politik som har dikterat villkoren under flera decennier nu. En opinion som bär med sig hopp. Ett starkt brinnande hopp av förändring för oss alla.

En politik som ser till att alla de framförallt kvinnor som under detta år har slitit i sjukvården och omsorgen får

”Nu samlar vi kraft. Världen över, i feministisk solidaritet. Vi samlas i vetskapen att vi tillsammans kan välta berg och bygga ett samhälle där frihet, solidaritet, jämställdhet är ledorden. Tillsammans.”

en arbetsmiljö värd namnet. Där makt, inflytande och tid finns att göra ett gott jobb med många kollegor. Där en människas behov av lite snack och en kopp kaffe, eller en extra kram trumfar alla minutscheman i världen.

En politik som ser till att alla har möjligheter att må bra. Där vi alla bidrar efter förmåga, men också har möjligheter att vara sjuka. En politik där insikten att vi alla faktiskt tar hand om varandra är bärande. Där rätten till hälsa och sin kropp är fundament. Ett hopp om att den cynism och split som högerpolitiken bär med sig förtvinar.

En politik som uppvärderar välfärdens yrken. En politik som gör upp med de orimliga löneskillnader som finns mellan likartade yrken på arbetsmarknaden. En politik som prioriterar ekonomisk självständighet. Visste ni att

undersökningar visar att mer än 1/3 av kvinnorna i Sverige skulle ha svårt att ha råd att skilja sig om de ville?

En politik som vill jämställdhet och solidaritet. En politik där tid att leva bygger hopp i stället för en politik som siktar mot nästa delårsrapport. Där arbetstidsförkortningar genomförs för att vi vet att det är så vi alla ges förutsättningar till liv i frihet.

Nu samlar vi kraft. Världen över, i feministisk solidaritet. Vi samlas i vetskapen att vi tillsammans kan välta berg och bygga ett samhälle där frihet, solidaritet, jämställdhet är ledorden. Tillsammans.

Sara Svensson, regionråd V

Bättre omsorg med sex timmars arbetsdag

Delade turer, timanställningar och lägsta budet vinner. Dödstalen under pandemin blottade äldrevården, och med ens har politiker av skilda kulörer erkänt brister i det förflutna. En del förbättringar har prövats; i Göteborg och på några andra platser har man testat sex timmars arbetsdag med full lön. I Malmö ville man inte ens försöka.

Texter: Per Långby

Blygsam satsning för dyr för Malmö

12,5 miljoner. Så mycket kostade det att korta arbetstiden för 68 medarbetare vid Svartedalens äldreboende i Göteborg under 23 månader.

Beloppet täckte utgifterna för de 15 undersköterskor som kompletterade arbetsstyrkan under prövetiden.

6 miljoner. Så mycket fick samhället tillbaka i form av minskad a-kassa.

I Malmö användes detta och andra exempel som ett argument för att avslå Funktionsnämndens förslag att låta 26 medarbetare vid Dukatgatans korttidshem testa förkortad arbetstid med oförändrad lön.

– För dyrt, sa kommunstyrelsen i januari 2018.

Försöket skulle ha kostat staden 3,6 miljoner kronor.

Experimentet vid Svartedalens äldreboende pågick i nära två år och upphörde planenligt den 31 december 2016. Sedan tog det röd-rosa styret i Göteborg slut, och intresset för sex timmars arbetstid med oförändrad lön dog ut.

Ser rött

– Den nuvarande majoriteten i Göteborg ser rött vid tanken på förkortad arbetstid, säger Daniel Bernmar, vänsterpar-

tistiskt oppositionsråd i staden.

Han håller som väntat inte med om att exemplet Svartedalen var ”för dyrt”.

– För den kostnaden fick medarbetarna en bättre arbetsmiljö och de boende fler aktiviteter. Och boendet fick en lång kö av arbetssökande.

Skälet för det syns i den rapport, 23 månader/6 timmar, i vilken forskaren Bengt Lorentzon jämför Svartedalen med ett boende som inte har reducerad arbetstid. I punkt efter punkt visar han att undersköterskorna på Svartedalen upplever stora positiva förändringar, medan deras kollegor i referensboendet och övriga delar av Göteborgs stad under samma period ser motsatsen.

Det handlar om skillnader i minskad sjukfrånvaro och stress, att hinna med sina arbetsuppgifter och vara mindre trött. Men också om att vara mer fysiskt aktiv på fritiden och att ha mer kraft kvar när man kommer hem efter arbetsdagen.

Här på Dukatgatan 1 i Malmö, Kärnhusets korttidshem för unga personer med funktionshinder, skulle 26 omsorgsarbetare få testa kortare arbetstid med oförändrad lön (se Folkviljan 5 2017). Men kommunstyrelsen sa nej.

Stora brister

Sedan rapporten skrevs har pandemin avslöjat stora brister i den svenska äldrevården, och med den har politiker ur olika läger pliktskyldigt medgivit ett lite obestämt kollektivt ansvar.

– Ja, frågan är hur illa det måste gå innan politikerna förstår att sextimmarsdagen är ett effektivt verktyg för att rekrytera medarbetare, förbättra arbetsmiljön och öka kvaliteten för de boende, säger Daniel Bernmar.

De socialdemokratiska politikerna i hans hemstad accepterade trots allt ett försök – Svartedalens äldreboende. Så blev det inte i Malmö. Förslaget att medarbetarna på Dukatgatans LSS-boende skulle pröva att få sin veckoarbetstid minskad med blygsamma fem timmar – från 37 till 32 – vann med sju röster mot sex i Funktionsstödsnämnden den 17 oktober 2017.

I kommunstyrelsen tre månader senare var endast Vänsterpartiet för.

Fotnot: Folkviljan har sökt Ewa Glimhed, Kommunals ordförande för vård och omsorg i Malmö, för att få höra hur Kommunal ser på det inställda försöket på Dukatgatan. Hon låter emellertid hälsa att hon inte är intresserad av att prata om det.

Fruktar att kortare vecka ger lägre lön

Det är Sveriges största yrkesgrupp. Den har sämst betalt. Ändå förväntas det av just undersköterskor att det är de som ska gå i spetsen för sex timmars arbetsdag.

Anders Andersson, vänsterpartistiskt oppositionsråd i Malmö, och själv undersköterska, är inte förvånad över att frågan om förkortad arbetstid har svårt att vinna gehör i hans egna kretsar.

– Jag tror att många inte litar på att sextimmarsdagen ger bibehållen lön, säger han.

Anders Andersson ingår i samma sektion av Kommunal som medarbetarna på Dukatgatans korttidsboende (se artikel härintill). Frågan om sex timmars arbetsdag är ingenting som hans fackförbund är villigt att ta strid för, såvida inte rätten till heltid är genomförd, säger han.

– Och så kommer det nog att vara så länge socialdemokratin är emot. Hittills är det bara deras kvinnoförbund som

varit för. Kommunal har ju starka band till partiet.

Stor rädsla

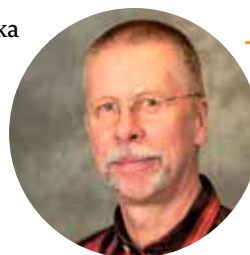
Opinionsmätningar har visat att omkring 70 procent av kvinnorna är för sex timmars arbetsdag med bibehållen lön, mot cirka 50 av männen. Men, säger Anders Andersson, bland hans underbetalda kollegor inom hemtjänst och vård och omsorg är rädslan stor för att en förkortad arbetstid skulle stjäla löneutrymme.

– Och hur vi än resonerar är lönen det viktigaste för många av oss. Att vi lever under ett klimathot och konsumerar för mycket är inget bra argument gentemot dem som har sämst betalt.

Därför har förespråkare för sextimmarsdagen, som han själv, en brant backe att bestiga innan de kan övertyga de tvehågsna om arbetstidsförkortningens välsignelser.

Orealistisk?

– I dag framställs den som orealistisk,

– För en redan resurssvag yrkeskår kan sextimmarsdagen upplevas som ett hot om lägre lön, säger Anders Andersson.

inte minst i politiken. Vinsterna går ju inte tillbaka till kommunen som tvärtom får en större ekonomisk börda när den tvingas öka antalet anställda.

Den som vinner på färre sjukskrivningar, fler sysselsatta och minskad a-kassa är i stället staten. Kanske inte någon ljuv musik i en kommunpolitikers öron, även om hen skulle kunna se fördelar på lång sikt i form av bättre folkhälsa och högre kvalitet på verksamheten.

– Det skulle också betyda att jobben inom omsorgen blev mer attraktiva, vilket alla skulle tjäna på, säger Anders Andersson.

Sänkt arbetstid ger vinst på sikt

Effekterna kommer inte direkt. Det är först när sextimmarsdagen fått verka under en längre tid som den ger en samhällsekonomisk vinst.

Det menar vänsterpartisten Kerstin Håkansson, nyttillträd ledamot i Arbetsmarknads- och socialnämnden i Malmö.

Dessutom, säger hon, är den knappast en renodlad kvinnofråga.

– Den gäller även män, som får mer tid med sina barn, och äldre, som kan få en bättre omsorg.

När vi talas vid har hon just rest sig från en feber som varade i 16 dygn. Covid-19 slog till lika överraskande för henne och hennes man som för många andra. Dessutom vid ett tillfälle då hon som nybliven pensionär precis bestämt sig för att göra comeback i politiken.

Blev sjuk

– Jag hade bara börjat sätta mig in i ar-

betsuppgifterna när jag blev sjuk, berättar hon.

Frågorna hon ska ställning till är emellertid knappast helt nya för henne. Kerstin Håkansson har under sitt yrkesliv varit chef för Enebackens barn- och familjehem under en period och för sociala jouren under en annan. Hon vet att de anställda inom den kvinnodominerande omsorgen har ett tungt och krävande arbete.

– Därför är det rimligt att sextimmarsdagen börjar hos dem. Den här frågan har legat och väntat tillräckligt länge!

Att det, som vid Svartedalens äldreboende i Göteborg, till en början kostar, är inget som avskräcker.

– Men vi får lättare att rekrytera och höjer kvaliteten på verksamheten, säger hon.

Käna oro

Hon har inte svårt att förstå att

– Politiken måste se längre än till nästa val, säger Kerstin Håkansson, ny ledamot av Arbetsmarknads- och socialnämnden i Malmö.

många känner oro för att inte hänga med i löneutvecklingen om de får reducerad arbetstid,

– Det är en berättigad oro, och på så sätt kan det vara lite cyniskt att kräva att det är de sämst betalda som ska gå i täten. Men det är upp till bevis för oss att visa att den oron är obefogad.

Och, tillägger Kerstin Håkansson, att politiken ser längre än till nästa val. Själv har hon återvänt till den nu.

– Som yrkesarbetande och tvåbarnsmamma fanns det inte så mycket tid över till annat, säger hon.

Kanske ännu ett argument för sex timmars arbetsdag med bibehållen lön.

(V)åra politiska

I Helsingborg, Lund och Malmö har kvinnor intagit ledande positioner. Men vad innebär det att vara kvinna i politiken?

Jenny Björklund Hansson, gruppledare Vänsterpartiet i Helsingborg

Jag gick med i Ung Vänster 1997 då jag var 16 år, just för att Ung Vänster var ett socialistiskt, antirasistiskt och feministiskt ungdomsförbund. Trots att jag har varit med länge i Vänsterpartiet och dessförinnan i ungdomsförbundet, så känner jag fortfarande att jag som kvinna måste prestera mer och vara lite mer påläst än en man i samma position hade behövt att vara. Jag tror att den känslan ibland gör att kvinnor drar sig för de tyngre posterna. Som kvinna vet jag att jag kommer att granskas lite hårdare både av utomstående och av kamrater i partiet. Vid ett tillfälle när jag ställde upp till ett uppdrag fick jag t.ex. höra att jag kanske inte var lämpligast då jag

”Jag som vit cis-kvinna har ju mina erfarenheter och måste vara ödmjuk inför att lyfta fram andra röster.”

hade en son som på den tiden ofta var sjuk. Jag tänker att en förälder som är man sällan hade fått den kommentaren. 2021 är det en självklarhet för mig att alla föräldrar ska kunna engagera sig politiskt, ändå är politiken inte organiserad för den som t.ex. är ensamstående.

En av mina ambitioner i den position jag nu fått som gruppledare för Vänsterpartiet Helsingborg, är att även lyfta fram andra kvinnor och deras erfarenheter. Jag som vit cis-kvinna har ju mina erfarenheter och behöver vara ödmjuk inför att lyfta fram andra röster. Mitt tips till kvinnor som vill arbeta med politik är att hitta människor som peppar dig och att våga säga ifrån och avslöja när internfeminismen brister. Men också att visa på att vår feminism är en feminism som bottnar i klasskamp och i antirasism. Vi vet att kvinnor från arbetarklassen drabbas extra hårt av högerpolitik och att vi är det parti som kan engagera de kvinnor som har mest behov av att krossa patriarkatet. Vänsterpartiet borde alltid vara det självklara valet för en feminist!

Emma-Lina Johansson, kommunalråd Vänsterpartiet i Malmö

Jag har varit kommunalråd i opposition sedan valet 2018 och det är något av det roligaste jag fått äran att göra! Det är ett förtroende jag är väldigt stolt över, men som jag också känner enormt ansvar för att uppfylla. Vänsterpartiets arbete med internfeminism, med jämställda listor och att aktivt lyfta fram kvinnor har möjliggjort att vi under de senaste åren haft kvinnliga kommunalråd i Malmö. Det är ett arbete som inte får avstanna eller som vi får tro att vi är “klara” med. Att leva i ett patriarkat innebär att den feministiska kampen är konstant, alldeles oavsett hur många glastak vi krossar.

Som kvinna i politiken tror jag att

företrädare:

”...den feministiska kampen är konstant, alldeles oavsett hur många glastak vi krossar.”

man möter lite andra utmaningar än som man. Jag har flera gånger upplevt att andra tilltalar mina manliga kollegor, men inte mig, till exempel. Att mitt namn uttalas fel i talarstolen av politiska motståndare, eller att de vill förminska mig på andra sätt. Ett stort problem i dagens debattklimat generellt är den stora mängden hat och hot som genereras av att uttrycka politiska åsikter offentligt. För kvinnor tar sig oftast hoten och hatet uttryck av sexuell karaktär. Våldtäkt har genom årtusendena varit och är fortfarande ett av de främsta maktmedlen i patriarkatet.

Jag tror att systerskapet är grundläggande både för att nå positioner, men också för att orka stanna kvar på dem. Separatistiska rum, möjlighet att prata om erfarenheter med andra som upplevt liknande saker och att få stöd i allt från det lilla till det stora är viktigt. Mitt råd till andra kvinnor i politiken är därför att vara rädd om sina medsystrar, ta hand om varandra och ge varandra utrymme att vara både starka politiska varelser och svaga individer. Tillsammans kan vi flytta berg.

Helena Falk, gruppledare Vänsterpartiet i Lund

När jag idag reflekterar över min position som ung (näja...) kvinna på en så kallad topposition inom politiken är det svårt för mig att separera det från att jag är mamma. Barnen tar sin rättmätiga plats i mina tankar och av min tid får de allt jag har utanför de timmar jag jobbar. Det finns inget annat sätt, de kräver ingenting mindre och jag vill naturligtvis ge dem allt jag har. Detta att vara mamma och politiker har nästan helt överskuggat rollen som kvinna och politiker.

Inte alla kvinnor är mammor (skönt för dem!) men ganska många är det ändå. Och kanske är det dessutom så att reflektioner kring de konfliktfyllda rollerna man tvingas till som arbetande förälder är allmängiltiga, för både kvinnor och män, åtminstone till viss del?

”Mammarollen överskuggar kvinnorollen”

Vad krävs då för att klara den omöjliga ekvationen? För min del hade det varit helt omöjligt att ta mig igenom dagarna om jag hade haft minsta anspråk på perfektion. Allt sådant måste man lämna långt bakom sig. Det är inget självändamål att vara slarvig men det är bättre att få något gjort än att allt man rör vid ska skimra av excellens. Det samma gäller i talarstolen. Jag representerar mitt parti och jag tänker banne mej säga vad jag tycker även om jag inte hunnit läsa på om varenda detalj. Här finns många män i övre medelåldern att inspireras av!

En annan sak som krävs och som kan skapa många positiva sideeffekter är att låta andra göra sin del och att lita på dem. Man kan också kalla det att ödmjukt be kamrater om hjälp. I min partiförening har jag inte upplevt någon osund prestige och hade jag sett den så hade jag ignorerat den. Vi hjälps åt, vi erkänner när vi inte hinner och vi står bakom varandra och stöttar varandra när något blir halvbra.

När jag kommer till ett möte med andra i halsen och på några sekunder ska ställa om från att ha koll på förskolans matsedel, gråt vid lämning och vems vantar ligger egentligen i väskan, till att på allvar diskutera budgetöverskottet och skattesatsen med herrarna, och någon dam, i kommunstyrelsen – då är jag glad att ha kamrater som står alldeles där bakom och hejar på.

Kollektivtrafiken: Gynnar män och privata företag

Män prioriteras i kollektivtrafiken

Trots att det till största del är kvinnor som reser kollektivt är stadsbusstrafiken anpassad till mäns rörelsemönster och arbetsscheman. Mäns resande sker oftast från punkt A till punkt B medan kvinnor oftare har flera stopp på vägen. Dessa resor är lika förutsägbara som dem mellan hem och arbetsplats - men det tas de inte lika stor hänsyn till.

Kollektivtrafiken ska möta många olika behov samtidigt. Under många år har fokus legat på att strömlinjeforma resandet vilket har lett till en trafik som tar alltför lite hänsyn till kvinnor, äldre resenärer, barnfamiljer och tillgänglighet. På många håll finns ett behov av närmast servicetrafik med många stopp, luft i tidtabellen för att komma till sin plats även med rullator och ett helt annat tempo: en trafik som har andra resenärer i fokus än arbetspendlaren som åker mellan olika större städer.

Jämn fördelning av makt och inflytande

Tidsmässigt är de flesta befintliga turer koncentrerade till rusningstid och utgår från kontorstid. Kvinnors restider ser ofta annorlunda ut, obekväma och oregelbundna arbetstider är vanligare

vilket kollektivtrafiken behöver ta hänsyn till. Kvinnor åker oftare kollektivt och hämtar exempelvis oftare barn på förskola, vilket ger avvikelser från de restider som anses standardmässiga.

En välfungerande kollektivtrafik kan minska bilberoendet och frigöra ekonomiska resurser hos enskilda individer och familjer. Män och kvinnors arbetspendling ska tas i beaktande och konsekvensanalyser om vem som tjänar eller förlorar på olika satsningar behöver vara en grund i planeringen av kollektivtrafiken.

Avgiftsfri

Vänsterpartiets mål är att kollektivtrafiken på sikt ska vara avgiftsfri och betalas via skattsedeln. Studier har visat att minskade kostnader för trafikskador, utsläpp och drivmedel gör att samhället sammantaget gör en vinst genom avgiftsfri kollektivtrafik. Skånetrafikens biljettsystem är idag väldigt krångligt och svårt att förstå. De ständiga prishöjningar som kollektivtrafikresenärerna fått utstå under den senaste mandatperioden är helt fel väg att gå. Enskilda avgifter, till exempel biljettpriiser, slår alltid snett eftersom människor måste

betala lika stora avgifter oberoende av hur mycket pengar de tjänar.

Trygghet och tillgänglighet

Det finns stora skillnader i huruvida man upplever kollektivtrafiken som säker eller inte. Då blir hållplatsernas roll viktig i samhällsplaneringen, helst vill man ha trygga, öppna och väl upplysta hållplatser utan reklamkampanjer.

Man behöver även ta hänsyn till trygghetsaspekter som trygga resor hem när det är mörkt. Därför behöver även tidssättningen på stadsbusstrafiken ses över för att bättre passa kollektivtrafikens mest frekventa resenärer. För att synliggöra och tillgodose resandeböven i Skåne vill Vänsterpartiet att Skånetrafiken aktivt arbetar med jämställdhetsintegrering i sin verksamhet.

Alla ska kunna komma hem efter jobbet och ha ork kvar i kropp och själ. Men idag är vi långt ifrån där och alltför ofta hamnar kvinnors situation i skymundan. Idag värderas kvinnors arbete lägre än mäns. Det märks såväl i arbetsmiljö som i anställnings- och resandevillkor och i lönekuvertet.

Werner Joacim Petersson

Kollektivtrafik bör ske i egen regi

Skånetrafiken äger idag vissa av sina tåg och bussar medan andra hyrs av företag. Att anställda på tåg och bussar har en annan arbetsgivare än Region Skåne är problematiskt. Det leder till osäkra anställningsvillkor och en minskad arbetsplatsdemokrati.

Enskilt inflytande

I första hand är en tillräcklig bemanning nödvändig för att arbetsbelastningen ska vara rimlig. För de många kvinnor som arbetar i offentlig sektor är då politikens inriktning helt avgörande. Det krävs också att den enskilda kan känna inflytande och kontroll över det egna arbetet. De fackliga organisationerna och skyddsombuden måste ha ett stort inflytande över arbetsplatsernas organisering. För att detta arbete ska stärkas krävs en hög organisationsgrad på arbetsplatserna, vilket i sin tur är beroende av trygga anställningsförhållanden.

Facken inom Skånetrafiken har tydligt signalerat att arbetsmiljö och arbetsvillkor för personal inom kollektivtrafiken är under all kritik. Ensamarbetet för ombordpersonalen är exempel på sådant som gör medarbetarna väldigt utsatta.

Under Corona har vi sett oroväckande varsel av anställda hos företagen som anställer förare och ombordpersonal när Skånetrafiken dragit in vissa turer. Ett splittrat system mellan utförare riskerar inte bara stabiliteten i kollektivtrafiken som helhet utan bidrar också till oro och personliga förluster för de anställda.

Rätt till pauser

Samtidigt så har vi sett hur Arriva gått i direkt konflikt med facket och gett erbjudande att köpa ut för dem besvärliga fackliga företrädare samtidigt som de överklagar domen om att personalen ska ha rätt till 10 minuter toapaus varannan timme.

Konflikterna med Arriva har med all tydlighet visat oss exempel på att regionen bör ta tillbaka kollektivtrafiken i egen regi. Detta kommer att leda till investeringsbehov i första skedet, men på sikt leder det till att regionen kan arbeta mer effektivt utan de mellanskillnader som idag försvinner till alla olika leverantörer som sköter olika delar av kollektivtrafiken.

När vi inte behöver slåss mot företag som sätter vinstintressen först ökar möjligheten för att planera kollektiv-

trafiken mer jämställt och säkerställa att de anställda får en god arbetsmiljö och bra arbetsvillkor.

Werner Joacim Petersson

Ingen kvinnokamp

Omslaget på TIME december 2019.

År 2019 röstades klimataktivisten Greta Thunberg fram som Årets kvinna av Expressens läsare. Utmärkelsen blev snart ifrågasatt, även av den då 16-åriga pristagaren själv, som påpekade att hon ju fortfarande var ett barn.

Att amerikanska TIME samma år utsåg henne till Årets person får i sammanhanget förstås som mer smakfullt; det är hennes gärning som är anmärkningsvärd, den oerhörda mobilisering som hon har skapat i klimatfrågan, inte hennes kön. Kanske drabbades samhället av en kollektiv, kognitiv dissonans när en så ung kvinna blev både omtyckt och framgångsrik, utan att från början ingå överenskommelsen om att vara kvinna i bemärkelsen kapitalistisk projektyta (enligt kodex "sälj grej med tjej", also known as influencer). Ingen kan veta säkert varför eller hur Thunberg lyckats behålla sin sui generis-karaktär i kampen för klimatet, utan att ta efter de internationella giganterna ens i sitt sätt att tala, eller resa.

Identifikation

Klart står däremot att hennes obönhörliga idealism har blivit en inspirationskälla för så många människor att rörelsen inte kan nonchaleras i det offentliga samtalet. Och på flera håll i världen talar man idag om unga representanter för klimatrörelsen som land x motsvarighet till Greta.

I den mån som upplevelsen av identifikation med Greta har spelat in

utan klimatkamp

i den kolossala uppslutningen bakom henne, är det möjligen av vikt att hon är just ung kvinna. Att “representation matters” gäller i de flesta politiska sammanhang. Men något som Greta själv har uttryckt (och som är lika eftersträvarsvärt för en samtida, sammanhållen vänsterrörelse) är att det inte är hon själv, individen Greta, som bör stå i fokus. Personkulten kring Greta Thunberg är med andra ord inte helt utan tvivel.

Kvinnor som kollektiv

Ändå är det inte irrelevant att uppmärksamma kvinnor som kollektiv, i relation till klimatförändringar och klimatarbete. Trots att skillnader mellan män och kvinnor är synliga i Sverige, exempelvis avseende den belastning som transport- och konsumtionsmönster har på klimatet, så är de förhållandevis små i globalt perspektiv. I många länder är kvinnor överrepresenterade i jordbruk och skogsbruk, näringar som är avgörande för befolkningens matförsörjning, medan män i hög grad lönearbetar. Detta, ihop med att män i regel äger marken som brukas, ger en genusdimension till beroendet av naturen – som alltså äventyrar kvinnors säkerhet mer än mäns när klimatet blir allt mer oförutsägbart, och perioder av regn och torka allt mer extrema. De ojämsställda villkoren präglar dessutom tillgången till information och pengar som påverkar chanserna att bygga upp sin tillvaro på nytt, efter en katastrof.

Uppenbart samband

Med andra ord tycks sambandet rätt uppenbart mellan kön, inkomstnivå och klimatets konsekvenser. Men också i

Joaneta Macanda, medlem i UNAC, en rörelse av småskaliga bönder i Moçambique. Foto Afrikagrupperna.

”I många länder är kvinnor överrepresenterade i jordbruk och skogsbruk, näringar som är avgörande för befolkningens matförsörjning”

fråga om attityder till klimatet, och i förlängningen det reella arbetet för att stävja en klimatkris i vardande, verkar kön spela roll. För att fullt ut tillämpa den vägledande försiktighetsprincipen i internationella klimatförhandlingar, krävs ett bredare erkännande av att maskulint kodad riskbenägenhet präglar utformandet av klimatpolicy i hög grad. Därtill behövs fortsatt integrering av klimatfrågan och aspekter på social utveckling, där idén om att tillväxt lyfter människor ur utsatthet slopas.

90-talets buzzword hållbar utveckling har tillåtit oss som drabbas allra lindrigast av klimatförändringarna att ha ohållbara konsumtionsnivåer, under det dolda imperativet om att globala produktionskedjor leder till ökad tillväxt och därmed högre levnadsstandarder, i det globala syd. Vad som verkligen har skett är motsatsen. Att mäta utveckling i ekonomiska termer och absoluta tal, riskerar inte sällan att snedvrیدا slutsatserna. Det är nog så viktigt att beakta exempelvis spädbarnsdödlighet som ett mått på utveckling.

Ojämlig fördelning

Det mesta tyder på att frågor om klimat och jämställdhet måste förstås i ljuset av varandra. Regionala skillnader i vilka som får lida konsekvenserna av galopperande klimatförändringar, i kombination med en ojämlig fördelning av betalt och obetalt arbete, samt tillgång till utbildning och hälso- och sjukvård, gör klimatkrisen till en i allra högsta grad könad kris. Men det betyder inte att en av världens mest betydelsefulla klimataktivisterna ska beskrivas, och särskilt inte belönas, på basis av sitt kön.

Rut Berling

Kvinnor för fred: Tror på avspänning framför upprustning

I våras satt pandemin på för militärövningen Aurora 20 på Österlen. Här skulle alla vapenslag, tiotusen hemvärnsmän och -kvinnor samt femtontusen soldater av olika rang, varav tretusen utländska, ha övat krig. Mot detta motsatte sig Kvinnor (och män) för fred på Österlen. Folkviljan har träffat fem av dem.

Vi möts i Kronoskogen vid Svampabanen i Tomelilla. Utomhus, för att undvika covid 19. Pandemin är inne i sin andra våg, och folkrörelsernas egen krigsorganisation, Folk och försvar, tvingades tidigare i år att ersätta sitt evenemang på Sälens högfjällshotell med ett webbseminarium.

Kvinnorna i KFF-Österlen vecklar ut banderollen ”Fredsminister nu”.

– Det är ett tag sedan vi hade den framme senast, säger Jea Jonsson, en av drivkrafterna bakom antikrigsrörelsen på Österlen.

För nedrustning

Medlemmarna i KFF ser sig som arvtagare till en annan svensk tradition än den som företräds av Folk och försvar. Bägge har många år på nacken. Folk och försvar skapades på initiativ av det socialdemokratiska ungdomsförbundets SSU under brinnande världskrig 1940. KFF framhåller hellre de framstående socialdemokratiska kvinnor som sedan långt tillbaka stått för nedrustning, atomvapenmotstånd och fredsinitiativ. Bland dem finns Inga Thorsson, Maj-Britt Theorin och den nyligen avgångne utrikesministern Margot Wallström.

– Och det är inte svårt att förstå varför hon kände sig tvungen att göra det, säger Lotta Hedström, före detta språkrör för Miljöpartiet De Gröna.

Numera bor Lotta inom plågsamt nära hörhåll för kanonerna på Ravlunda. Tron att Wallström kördes över av Peter Hultqvist delar hon med flera.

Försvarsministern är inte särskilt populär bland kvinnorna jag möter.

Cyberattacker

Den militära upprustningen på Gotland är en av de saker som förskräcker. I dessa tider av pandemi och cyberattacker ser Margareta Johansson Zoumaia hellre ett civilt försvar framför nya bataljoner på ön mitt ute i Östersjön. Och liksom de övriga sörjer hon att Sverige aldrig skrev på det kärnvapenförbud som Margot Wallström var med om att förhandla fram.

I höstas blev Honduras det femtionde landet att signera. Den svenska passiviteten står, anser de, i bjärt kontrast till hur de vill att Sverige borde prioritera mellan hårda och mjuka värderingar.

– Se bara hur lång tid det tog att göra barnkonventionen till svensk lag, påpekar Mona Nihlén, vänsterpartistisk fullmäktigeledamot i Tomelilla.

Kvinnor ska delta

Kvinnor för fred bildades 1978 som en partipolitisk och religiöst obunden organisation som arbetar för en gemensam och feministisk säkerhetspolitik. Bland kraven finns att kvinnorna ska finnas med vid förhandlingsbordet i de konflikthärदार som plågar inte minst kvinnor och barn världen runt.

– Kvinnorna är offer, men har också varit en progressiv kraft i fredsfrågor ända sedan antiken, påpekar Lotta Hedström.

Kvinnor och barn är de största för-

Mona Nihlén, Margareta Johansson Zoumaia, Jea Jonsson, Lollo Bark och Lotta Hedström ingår i Kvinnor (och män) för fred på Österlen.

lorarna i krig, och bland andra Margot Wallström har lyft det feministiska perspektivet internationellt. Utvecklingen i Ryssland och landets aggression mot några av de före detta sovjetiska delstaterna tvingar opinionen i en annan riktning.

Föra dialog

– Men svaret på det är inte att vi rustar upp eller går med i Nato. Vi har OSSE – den europeiska säkerhetsorganisationen – och genom den kan vi föra dialog, säger Jea Jonsson.

Dagen då vi ses befinner sig OSSE:s nuvarande ordförande, utrikesminister Ann Linde, i Moskva för samtal med sin

ryske kollega. Dagen innan har 5 000 ryska medborgare arresterats för att ha demonstrerat för oppositionspolitikern Navalnyis rätt att avslöja en korrupt rysk verklighet.

– Putin är så klart ett hot mot vissa grannländer – och mot alla demokratiska strävanden i Ryssland. Men inte mot Sverige. Ryssland har inte den militära styrkan, framhåller Lotta Hedström.

Förorättat öst

Den bulgariske forskaren Ivan Krastev och hans amerikanska kollega Stephen Holmes beskriver den forna ryska stormaktens inställning som förorättad (Ljuset som försvann, Daidalos).

Efter murens fall skulle det rika väst lära det efterblivna öst hur man sköter politiken och affärerna. Ett decennium senare sparkade regimerna bakom den raserade järnridån bakut. Väst och dess liberala ideal blev åter ett hot.

Samtidigt hoppas en riksdagsmajoritet i Sverige på en framtida anslutning till Nato.

– Det är ju mer en provokation än ett försök att minska spänningarna, säger Mona Nihlén.

Amerikanska soldater skulle ha medverkat i Aurora 20. Det blev uppskjutet. Fortsättning följer.

Text och bild: Per Längby

Kulturtips

Text: Busi Dimitriu

En Varg söker sin pod

Som nyheter, fast roligare

Liv Strömquist och Caroline Ringskog Ferrada-Noli har ca varannan vecka sedan slutet av 2012 på ett eller annat sätt lyckats sända sin podd. Ibland har det varit sommaruppehåll, ibland har någon suttit instängd i en garderob p.g.a. småbarnsliv och den senaste tiden har det skett på distans p.g.a. pandemin. Men skam den som ger sig. Det är en ganska stor bedrift med tanke på många poddars uppgång och fall. Från att ha varit som två gamla kompisar som ganska yrvaket pladdrar om livet och aktuella händelser har det blivit mer strukturerat. På gott och ont. De första årens charm och naivitet har ersatts av återkommande teman och mer stringenta upplägg och som lyssnare växer en tillsammans med dem.

Även om det är svårt att hålla med om alla politiska analyser och slutsatser landar de allt som oftast inte långt ifrån målet och borgare och fascister får ducka för de vassa verbala attackerna.

Liv har ibland svårt att komma till poängen och vägen dit är oftast krångligare än vad den behöver vara. Caroline kan vara ganska aningslös då och då men inte av okunnighet utan snarare av en till synes genuin vilja att tro gott om alla, eller i alla fall de flesta.

Genom återkommande lyssnande skulle detta kunna vara en sammanfattning av de senaste 14 dagarnas nyheter och trender. Fast roligare och oftast mer relevant. Podden kommer ut på söndagar och finns där poddar finns.

Flashback Forever

Helt hysteriskt

När tre galna tjejer får för sig att djupdyka i det svarta hål som Flashback är kan det inte bli annat än underhållande. Kanske på ett lite smutsigt och hånande vis men Flashbackarna förtjänar det faktiskt.

Dessa tre genier plockar forumet sönder och samman på ett dräpande sätt. Vi får nöjet att bekanta oss med användare som Gubbelisa, Kolsyrat kaffe, Ragata Christie, Gryninsmytomanen och andra färgstarka karaktärer samt deras innersta behov och dogmer.

Ina Lundström, Emma Knyckare och Scroll-Mia kompletterar varandra oerhört bra och fastnar ibland i Flashbackträsket själva. De firade ett år i januari och hur bättre fira det än att ge dem en okritisk eloge för att ha förgyllt vår annars ganska mörka Corona-varld. Må de bli många fler år.

Lyssna och njut, ingen lämnas oberörd!

Betty Boop

Sexikon eller feministisk föregångare?

Betty skapades 1930 av Max Fleischer och växte oerhört snabbt i popularitet. Med sina oerhört betonade kvinnliga attribut blev hon en ikon bland såväl barn som en mer vuxen publik.

Hon var för sin tid väldigt vågad och progressiv, en ung judisk arbetarklass-tjej som ständigt fick stå upp för sin rätt till sin egen kropp. Hon har framförallt porträtterat den politiska och feministiska utvecklingen och hade en stor roll i att spegla sin samtid. Hennes rollista har bland annat innehållit USA:s president med ett valprogram för jämställdhet och bättre arbetsvillkor. Medborgarrättsrörelsen gjorde henne till sin samtidigt som katolska kyrkans lobbyverksamhet drev igenom en policy som förbjöd nakenhet, kärlek mellan raser och homosexualitet på filmduken. Därför blev Betty under en period mer proper med längre kjolar och mindre uringningar men hennes relevans bestod.

Så småningom konkurrerades hon ut av manliga tecknade figurer med superkrafter ungefär samtidigt som kriget bröt ut 39. Idealen förändrades och manligheten på vita duken blev än en gång förhärskande. Efter kriget gjorde hon come-back i form av barnprogram.

Det har gjorts mer samtida försök att blåsa liv i ikonerna men alla har mer eller mindre misslyckats. Trots det är hon ännu välkänd.

<https://www.svtplay.se/video/27891323/betty-boop-den-tecknade-filmens-forsta-dam?info=visa>

Prästdottern som slog sig fram i en ovillig arbetarrörelse

Elise Ottesen Jensen är troligen ett ganska känt namn bland politiskt intresserade, men kanske mest i bokstavlig mening då både tidningen Ottar (RFSU:s sexualpolitiska tidskrift) och klämlinjen Elise (RFSU:s klämlinje med tryckta budskap i stil med "Kill stereotypes, save lives" och "My right's don't come off with this t-shirt") är uppkallade efter henne. Men vem var hon, och varför har hon blivit ett sådant hushållsnamn?

Elise Ottesen föddes 1886 som prästdotter utanför Stavanger i Norge. Idéer om sexuella rättigheter, jämlikhet och kvinnors makt över den egna kroppen var inte tankar som luftades mycket i hemmet, men från livliga diskussioner i granngården hämtade den unga Elise inspiration och formade sina åsikter. Under tiden för hennes uppväxt riskerade man fängelse om man sysslade med sexualupplysning eller spred information om preventivmedel.

När intresset för sexualpolitik väl var väckt kom det att helt forma hennes liv. Hon blev tidigt skribent och agerade ofta politisk debattör, bröt med sin mer konservativa familj och sökte sig till arbetarrörelsen. Den var vid tiden inte särskilt väl ansedd, och hon fick låna Frälsningsarméns lokaler för att hålla möten. Rörelsen var heller inte särskilt öppen gentemot kvinnor eller politiska frågor som rörde kvinnor, och hon fick ofta driva sina frågor helt själv.

Kärlek och politik

Just hos arbetarrörelsens kvinnor blev hon dock snabbt känd, och fler och fler vände sig till henne för att få svar på sexualfrågor, både kring juridik, politik och mer direkt och personlig karaktär. Många undrade hur man kunde förhindra nya graviditeter. Elises egen syster blev vid sexton års ålder gravid utanför äktenskapet. Hon skickades till Danmark där hon födde en flicka som togs ifrån henne. Det skadade henne djupt psykiskt, och hon avled vid 26 års ålder på ett hem för psykiskt sjuka. Det tros ha bidragit starkt till Elises djupa engagemang och livslånga kamp.

Vid tiden för första världskrigets

FOTO: WIKIPEDIA

utbrott 1914 träffar hon Albert Jensen, den första kärleken. Han var fredsaktivist, syndikalist och vapenvägrare. Tillsammans hamnade de som politiska fångar i Köpenhamn och blir ett nav hos den danska vänstern. Under krigets svältår förlorar de ett barn bara två dagar efter födseln. Detta resulterar i sterilitet för Elise.

Elise och Albert hittas till slut av polisen och blir utvisade till Sverige där Albert grips. Elise åker vidare till Stockholm där livet är svårt, arbetslösheten är hög och lönerna låga för de som faktiskt hade jobb. Kvinnor förbjöds att arbeta och stämplades av facken för att pressa ner lönerna.

Sexualmoral, rashygien och klass

Preventivmedelslagen förbjöd under denna tid all upplysning om preventivmedel. Samtidigt var abort förbjudet. Elise såg preventivmedelslagen och abortlagen som direkt riktad mot arbetarklassen – överklassen hade tillgång till både preventivmedel och vård. Därför föddes där inte heller lika många barn. Pessar var det preventivmedel som hon förordade mest, där kvinnan själv hade kontroll.

Även i Stockholm blev paret Ottesen-Jensen centrala inom den syndikalistiska rörelsen. Elise började som redaktör på

tidningen Arbetaren, där hon fick sitt smeknamn Ottar. Hon var kontroversiell på många sätt, hon var för aktiv dödshjälp, provade ut pessar på över 1800 kvinnor trots lagen och startade så småningom ett hem dit ogifta kvinnor kunde komma för förlösning.

Rashygien var den dominerande vetenskapen om hur Europa och Sverige skulle komma till rätta med att "oönskade" skulle begränsas att "föröka sig". Ottar skrev bara en artikel om rasbiologi, men hon var inte okritisk till tidens tankar om tvångssterilisering. Dock tog hon kraftigt avstånd från nazismen under 30-talet.

Riksförbund för upplysning

Våren 1933 startade Elise Riksförbundet för sexuell upplysning, RFSU. Det var efter en föreläsning för unga läkare på Karolinska sjukhuset som intresset växt sig starkt nog även hos dessa, och tillsammans skaffade de en liten lokal för föreningen i Stockholm. Fem år efter föreningsgrundande avskaffades preventivlagen och kampen drevs då vidare för fri abort och homosexuella rättigheter. Samtidigt bröt andra världskriget ut.

Efter kriget förändrades mycket. Rörelsen slogs sönder, men Elise var inte sen att samla upp skärvorna. Hon bjöd in till seminarium i Stockholm. Det resulterade i International Planned Parenthood Federation, en organisation som idag arbetar i 142 länder för kvinnors rätt att kontrollera sin egen fertilitet.

Fri abort infördes i Sverige 1978, ett år efter att Elise Ottesen Jensen gått bort, 87 år gammal.

Text: Emma Eliasson Åström, Busi Dimitriu

Ottar i P3 Historia

Lyssna gärna på radiodokumentären om Ottar i P3 Historia: Elise Ottesen Jensen – sexuell frihet, syndikalism och sedlighetsbrott. <https://sverigesradio.se/avsnitt/1519851>

Den jämställdhetsfientliga nationalismen

Den som kallar sig nationalist – eller den som inte gör det, men som hänvisar till nationen för att ge stöd åt särskilda värderingar – är sällan en trovärdig feminist. Det torde inte komma som någon överraskning.

Men i takt med att nationalkonservativa partier äter sig in i parlamenten, byter bruna skjortor mot blank kostym och plockar bort den mest uppenbara rasismen ur sin retorik, händer det att nationalistisk politik täcks i feministisk fernissa. Då får man inte låta sig luras.

Kvinnan som idé, som mytomspunnen varelse, har stark historisk anknytning till idén om en nation. Förutom det ofta okommenterade ”modersmål”, används även ordet mor på olika språk ihop med namnet på ett geografiskt område – Mother Britannia, Moder Svea och isländska Fjallkonan är några exempel. På en rent språklig nivå kan kopplingen kännas långsökt. Associationerna är sällan nedvärderande i sig – däremot är de ofta mystifierande, vilket är talande för att kvinnors identiteter och aktörskap har betraktats och utvärderats mot bakgrund av maskulina normer.

Systematiska våldtäkter

Men analogin mellan kvinnan och nationen angår tyvärr också i hög grad vår sociala verklighet. Allra tydligast manifesteras kvinnans förkroppsligande av nationen vid väpnad konflikt. Ända sedan andra världskriget har systematiska våldtäkter på motståndarpartens kvinnor använts som krigsstrategi, vilket inte förrän år 2008 kom att klassas som ett internationellt krigsbrott, genom antagandet av en FN-resolution. Fenomenet är globalt, och har inom genusforskning förstås som ett sätt att förgripa sig inte bara på kvinnor som

individer, utan på en hel nation, eftersom kvinnan är en nationell symbol, en bärare av arv och traditioner.

Könad krigslogik

Denna avskyvärda metod ingår i ett enormt maktkomplex där maskulinitet militariserar genom ett slags könad krigslogik. Utan att på något sätt trivialisera sexualvåld i krig, ska det poängteras att det är reproduktionen av exakt samma könsroller som möjliggör upprätthållandet av en ojämslidd arbetsmarknad och ett förtryckande privatliv. Sverigedemokraterna utgör här ett illustrativt exempel, på hur man genom att kringgå en strukturell förståelse av samhälleliga hierarkier, kan förorda förtryckande politik “här hemma” medan man mer eller mindre explicit påstår att det är något som bara sker “där borta”. Med andra ord normaliseras kvinnan som en ansvarstagande, oavlönad omsorgsfigur på betydligt mindre våldsamma sätt, när familjepolitik som omfamnar “en helt avkvoterad föräldraförsäkring” läggs fram i syfte att “förenkla familjers livspussel”.

Konservativa levnadsmönster

Den flexibilitet som SD påstår sig uppmuntra, cementerar tvärtom konservativa levnadsmönster, eftersom strukturella skillnader i inkomst till syvende och sist får utslagsrösten i hur heterosexuella kärnfamiljer fördelar sitt arbete. Stereotypiseringen av manligt respektive kvinnligt reproduceras därmed på basis av rent rationella val,

vilket i förlängningen rättfärdigar patriarkal politik ytterligare. Ett exempel är hur 2019 års förslag om en ”samvetsklausul” i abortfrågan har aktualiserats på nytt, då det framkommit att en politiker i Kristdemokraternas toppskikt varit aktiv i anti-abortorganisationer. Bakvänt nog hänvisar man ofta till att en sådan klausul ger ökad frihet.

Vita privilegier

Kön är inte den enda kategori som avgör var på samhällsstegen vi befinner oss. Inte heller är kön någon binär kategori. Hierarkier samverkar intersektionellt, med andra ord har en vit medelklasskvinna privilegier som en svart transkvinna ur arbetarklassen saknar, trots att de båda är kvinnor. Att befintlig politik ofta utgår från en verklighet bestående av män och kvinnor som två fixa grupper, är i sig hämmande för en progressiv jämställdhetspolitik. Än mer oroande är dock de aktörer som trots att de skiljer “våra kvinnor” från andra kvinnor, påstår sig vara feminister. Sådan politik är alienerande, förljugen och förstärker idén om kvinnan som en passiv ägodel som måste skyddas – helt i enlighet med nationalismens snäva ideal.

Rut Berling

Palestinska kvinnor under ockupationen

Under den israeliska ockupationen har de palestinska kvinnorna levt under besvärliga förhållanden:

Många palestinska kvinnor är i israeliskt fängelse. Där lever de under mycket svåra humanitära förhållanden och saknar de viktigaste behov och rättigheter.

De utsätts för psykisk och fysisk tortyr av israeliska soldater. De nekas ta emot besök från sin familj. De får inte ta med böcker. De utsätts för förödmjukande undersökningar. Man underlåter till och med att tillhandahålla nödvändig behandling till dem som är sjuka eller skadade.

Bland de allra mest framträdande effekterna som ockupationen har fört med sig de senaste åren är domstolsstämningar mot många flickor för påstådda försök att utföra knivhuggningar. Men domar mot minderåriga och sårade kvinnor har gjorts i många års tid.

Har dubbelt ansvar

Den palestinska kvinnan har ett tungt ansvar på grund av att mannen är fängslad av ockupationen. Hon har dubbelt

ansvar som mor och far, förutom psykologiskt lidande.

Hon känner som mamma ett stort lidande, när israeliska soldater stormar huset på natten och anhåller ett av hennes barn, på grund av oriktiga anklagelser.

Enligt den palestinska nyhetsbyrån Wafa sitter drygt 6000 palestinska politiska fångar i israeliska fängelser. Av dessa är mer än 300 barn som är under 16 år. 65 är kvinnor.

I Gaza har kvinnorna de svåraste villkoren på grund av de israeliska bombningarna. Många familjer har förlorat sina hem, de flesta skolor och sjukhus har sönderhärjats. Livet har blivit mycket svårt och kvinnorna har tunga ansvar för sina familjer sedan de blivit hemlösa. För barnen finns ingen rättvisa i Gaza.

I Gaza har kvinnorna ett av världens farligaste uppdrag. De ska hjälpa andra med risk för sina egna liv.

Hjälpa skadade

I moln av tårgas och omringade av tungt beväpnade soldater tar de sig fram till skadade och dödade vid demonstrationer och sammandrabbningar mellan palestinier och israelisk militär.

En av volontärerna var Razan al Najjar, 21 år, som dödades när hon hjälpte skadade under en fredsdemonstration vid stängslet.

Kvinnorna i Palestina lider av svårigheter att flytta sig inom och mellan städer och byar, på grund av de israeliska militära kontrollpunkterna. Där utsätts

kvinnorna för obehaglig visitation.

Flera födslar för gravida kvinnor har skett i ambulanser, på grund av hinder vid israeliska kontrollpunkter.

Palestinska kvinnor har många utmaningar. De har tillsammans med männen kämpat för överlevande och har försvarat sina marker och olivodlingar mot israeliska bosättare, som alltid bränner eller river upp olivträden.

Kämpar för Jerusalem

I Jerusalem kämpar de palestinska kvinnorna mot den israeliska politiken, som har målet att förflytta palestinerna från staden Jerusalem.

Trots alla dessa svåra utmaningar fortsätter de palestinska kvinnorna sin strävan efter rättvisa och jämlikhet. De har lärt sig olika specialiteter och arbetat med olika fack och olika yrken även inom politik. Några av dem har varit kreativa och fått internationellt pris.

Palestinska Hanan Al-Kharoub föddes och växte upp i flyktinglägret Dheisheh utanför Betlehem på Västbanken.

Hon har utsetts till "världens bästa lärare" för sin nya metod att lära ut icke-våld och dialog: "Jag lär mina elever fred" säger hon.

Salha Hamdeen är en beduin flicka från Palestina som vann Christian International Prize bland 1200 noveller.

Det är viktigt för alla de palestinska kvinnorna, som nu lever utanför sitt land, att behålla sin palestinska identitet.

Fatima El Bach

Polen: Konservativa krafter inför totalförbud mot abort

Kampen för rätt till abort är central för feminismen, och den kan aldrig tas för given. Det visar inte bara historien utan också nutiden. Och precis som nätverk av internationell solidaritet formades kring den kvinnliga rösträtten, så genomsyras aborträttskampen också av en stark global mobilisering.

Text: Malin Björk, EU-parlamentariker för Vänsterpartiet

När den spanska högerkonservativa regeringen 2013/14 ville återinföra repressiva abortlagar mobiliserade flera generationer feminister sig i något som kallades Tren de la libertad, Frihetståget. Solidaritetståg och demonstrationer hölls i flera länder runt om i Europa och högerregeringen fick backa.

Idag står Europas största slag om aborträtten i Polen. Det var faktiskt inte så länge sedan både svenska och franska kvinnor åkte till Polen för att få tillgång till abortvård. Det har bytts till sin motsats nu. Det senaste är att högsta domstolen meddelat att grundlagen ska tolkas på ett sätt som innebär ett totalförbud mot abort i landet. Det är inte bara aborträtten som attackeras, utan också ungas rätt till sexualundervisning och allt som har med "genus" att göra, det vill säga också hbtq-kampen – eftersom den handlar om makt, kön, sexualitet och könsidentiteter. Solidariteten är därför stark mellan kvinnorörelsen, den feministiska kampen för aborträtt och kampen för hbtq-personers rättigheter.

Allt detta sker i ett alltmer auktoritärt klimat, där regeringspartiet PiS (Lag och Rättvisa) kontrollerar domstolar, media och på olika sätt försöker strypa civilsamhällets möjligheter att agera fritt. Under två decenniers tid har högerkonservativa krafter manövrerat för att montera ner demokrati och attackera mänskliga rättigheter, inte minst kvinnors. Men motståndet mot de högerkonservativa, rasistiska och nationalistiska krafterna har vuxit. Under 2016 såg vi massmobiliseringen Black protests, och i skrivande stund trotsar polska feminister Covid och demonstrerar i tusental för rätten till sina kroppar.

För polska feminister har internationell solidaritet hela tiden varit en del av svaret, en kraft som kunnat användas nationellt för att stoppa alltmer repressiv lagstiftning. Ibland skapar den internationella feministiska solidariteten rubriker, som när Women on Waves åkte med ett fartyg med gynekologisk utrustning och dagen efter-piller till den

polska kuststaden Gdansk. Numer heter organisationer Women on Web och skeppar abortpiller runt jordklotet.

De restriktiva abortlagarna i Polen (och på andra platser) innebär också en djup klassorättvisa eftersom de kvinnor som kan betala tar sig till ett grannland för abortvård, medan de som inte har resurser tvingas genomgå oönskade graviditeter eller genomgå farliga, olagliga aborter. En viktig del av den internationella solidariteten går därför ut på att samla in pengar och ge stöd till organisationer och aktivister som rent konkret hjälper alla kvinnor att få tillgång till abortvård.

I Vänsterpartiets arbete i EU-parlamentet har vi sett till att vi ger politiskt stöd i solidaritet med alla de feminister

som står upp för aborträtten i Polen och andra ställen. Vi har bildat ett nätverk i EU-parlamentet som kan agera med kort varsel för att ordna debatter och bjuda in aktivister att ta plats i de parlamentariska rummen. Vi har kontakt med våra kollegor i det polska parlamentet och med aktivister, och tillsammans formulerar vi både försvarsstrategier och en positiv dagordning – för alla kvinnors frihet.

Det är en självklarhet för oss i Vänstern att agera när kvinnors rättigheter trampas på. Då går vårt tåg – solidaritetståget – det feministiska, hbtq-politiska tåget – från Trelleborg till Świnoujście och vidare till Warszawa. Sen fortsätter vi antagligen till någon av de "hbtq-fria" zonerna och målar feministiska slagord i regnbågens alla färger!

Ett hav av färger i feminismens Argentina

Argentina är internationellt känt för Mödrarna och Mormödrarna av Plaza de Mayos kamp mot kränkningarna av mänskliga rättigheter som ägde rum under militärdiktaturåren 1976–1983. Symbolen för denna kamp är, och har alltid varit, Mödrarnas och Mormödrarnas vita huvudduk. Några bär huvudduken med namnet på deras barn som dödades. Andra bär huvudduken med numret 30 000 för att vittna om trettiotusen ”försvunna”, vänstersympatisörer, fackliga aktiva och medlemmar i väpnade motståndsrörelser. Samtliga, var- enda en som kidnappats, torterats och dödats, alla, oavsett politisk hemvist, är Mödrarnas och Mormödrarnas barn.

Men det finns en annan huvudduk, en grön. Den som den feministiska rörelsen burit i alla demonstrationer på senare år, den som det i vitt står ”rätten till fri, säker och gratis abort” på. Sedan 2003 och Kvinnors nationella konferens då paraplyorganisationen Nationella nätverket för rätten till fri, gratts och säkert abort skapades har ”La Campaña”, som mobiliseringsprojektet i folkmun benämns, varit lyckosam i sitt arbete. 2018 var det omöjligt att gå ut på gatorna i Argentinas större städer utan att unga kvinnor och män frågade hur man kunde få tag i den gröna huvudduken.

Fokus på reproduktiv rättvisa

Två sociala rörelser, den första centrerad kring mänskliga rättigheter, den andra feministiskt fokuserad på politisering av kvinnors kroppar, vävdes genom huvudduken symboliskt ihop. Detta var historiskt och la grunden för framtiden.

De eurocentriska och neoliberala medierna gjorde vad de alltid gör när det gäller det globala syd: skapar en berättelse där en sympatisk (avpolitiserad) kvinnorörelse konfronterar den konservativa katolska kyrkan, i ett land där abort är tabu. Men den feministiska rörelse som ledde kampen för aborträtten i Argentina var högst politisk, och

marscherar ofta under parollen ”desde abajo y a la izquierda” (från gräsrotterna och till vänster) för att åskådliggöra analysen som ligger till grund för förståelsen av kön och sexualitet. Och lagen gick igenom inom ramen för en center-vänster-regering.

Förkroppsligar vänsterprojekt

Missförstå mig inte. Argumentet här är inte att feminismen i Argentina är underordnad ett vänsterprojekt. Argumentet är att feminismen är en av de mest originella former genom vilken ett vänsterprojekt förkroppsligas idag.

Abortfrågan i Argentina är en fråga om ojämlikhet. Det har varit hur enkelt som helst att få tillgång till utmärkta gynekologer som utför aborter, det kostar bara pengar. Aborträtten handlade inte heller om kvinnors rätt till den egna kroppen, även om detta liberala feministiska argument också varit närvarande under kampanjen. Det har handlat om folkhälsa.

En rad feministiskt inspirerade socialpolitiska beslut ägde rum under Cristina Kirchners regeringstid (DN tyckte inte heller om henne). Bland de viktigaste: sexualkunskap infördes i skolundervisning (2006), samkönade par fick rätt att ingå äktenskap (2010); en lag om genusidentitet infördes (2012); och en lag om fackliga rättigheter för arbetare i andras hem stiftades (2013). Som sagt, Dagens Nyheter gillade inte Cristina Kirchner. Den nya Fernandez-regeringen fortsätter på den inslagna vägen med fokus på samtal, dialog (kooptring?) med sociala rörelser, bland annat den feministiska.

Politiskt projekt

Den feministiska framgång som utmynade i lagstiftandet av rätten till abort behöver alltså ses i ljuset av ett politiskt projekt i rörelse. Några av de imponerande, vackra, modiga och framgångsrika strategierna bakom detta är följande:

1) Transgenerationella genealogier.

Även om det bland Mödrarna och Mormödrarna funnits uttalat feministiska

medlemmar har en feministisk agenda etablerats i Argentina efter diktaturens fall. Mödrarna och Mormödrarna har på olika sätt stöttat denna utveckling och kamp. När den feministiska rörelsen använder huvudduken som symbol för sitt projekt, skapas en historisk kontinuitet som länkar samman politiska rörelser och dess erfarenheter, men också praktiker. En aspekt här är: det är värt att kämpa. ”Vale la pena luchar”. Mödrarna och Mormödrarna stod i många, många år ensamma i vått och torrt. Feministerna i ”La Campaña” kallades initialt inom vänstern ”småtjejerna med listor”. Styrka av historiska erfarenheter av att det ofta är ensamt och svårt för dem som kämpar, inte minst för dem som ifrågasätter vad som av de flesta uppfattas som normalt, naturligt och rätt, har den feministiska rörelsen i Argentina fortsatt med insikten om att det är värt det.

2) Intersektionella dialoger. När mer än en halv miljon människor mobiliserade sig i Buenos Aires den 8 mars 2018 var de smyckade i regnbågens alla färger. Grönt överallt, förstås. Den äldre generationen knöt huvudduken runt halsen eller runt handleden medan de unga hade fäst den på sina ryggsäckar och målat kroppen med glitter. Den gröna färgen var emellertid aldrig ensam. Många bar huvudduken tillsammans med hbtq- eller trans*flaggor, andra med whipalan och ytterligare några tillsammans med röda fanor.

Hav av färger

Havet av färger grundas i åratat, åratat!, av tråkiga möten, ledsna och besvikna aktivister, ännu fler tråkiga möten, och ännu fler ledsna och besvikna aktivister; tråkiga möten med syfte att skapa en inkluderande och intersektionell feministisk plattform. Detta imponerande skapande av en feministisk koalition har skett i en kontext där högern och de konservativa krafterna argumenterat för att de fattiga vill ha barn, och att feminister bara är privilegierade från storstaden.

Dessa har konfronterats med stora och vackra (och ofta) röda banderoller med budskap som ”Slumfeminism. Villa 31. Vi gör också abort”. Den inkluderande och intersektionella feministiska plattformen har inneburit att den nya lagen talar om kvinnor och gravida kroppar, det vill säga utifrån ett erkännande av en trans*feministisk agenda.

3) Ett feministiskt politiskt ekonomiskt projekt. ”Desde abajo y a la izquierda”. Den argentinska feministiska rörelsen placerar sig mitt i en brokig vänster där queera anarkister lever sida vid sida med aktivister som förkroppsligar ett mer traditionellt vänsterprojekt, och med andra som starkt stödjer den center-vänster kirchneristiska agendan. Trots att det rör sig om en brokig skara av människor och grupper står den feministiska rörelsen i opposition mot det nyliberala projektet; för försvaret av land och vatten mot transnationella företag; i solidaritet med urbefolkning; mobiliserad i försvaret av socialpolitiska åtgärder som syftar till att minska ojämlikhet. Med andra ord: Det handlar inte enbart om rätten till abort, det handlar om en feministisk vision grundad i en kritik mot kapitalismen.

4) ”Siempre con las putas, nunca con la yuta”. Parollen, som feminister marscherat under går att översätta till något i stil med ”alltid med hororna, aldrig med polisen”. Den tydliggör på vems sida den feministiska rörelsen stått, och premisserna på vilket alliansbyggandet vilat. Parollen sjöngs ofta under den stora mobiliseringen tillsammans med krav på ”ni una menos”, inte en enda mindre. Kampen mot våldet mot kvinnor har för den breda argentinska feministiska rörelsen tydligt stått i opposition till högerpopulistiska agendor med krav på lag och ordning förstått som strängare straff och fler poliser.

Text: Diana Mulinari

2020 är året de allra flesta av oss vill glömma. Men det är också året som vi alla borde lära oss något av.

Precis som att vi inte ser trädet för alla löv så såg Covid-19 till att löven föll och vi såg trädets alla skador. För det är inte pandemin i sig som är orsaken till att vi inte kunnat säkra vården och omsorgen för de mest sköra äldre. Det är systemen som Just in time och New Public Management. De bristande resurserna som gör att det saknas vårdplatser, en ständig underbudgetering som gör att alla sopar framför sin egen dörr och låter de mest ”kostsamma” patienterna belasta någon annans budget. Synen på välfärdsarbetarna blir tydlig genom låga löner, orimliga arbetstider och mycket små möjligheter att påverka sin vardag, menmed en förväntan på att välfärdsarbetaren ska göra jobbet trots att inga förutsättningar för det getts. De bristande journalsystemen gör att tid för informationsöverföring endast räcker till att släcka bränder, och knappt det. Alla dessa brister fanns redan innan pandemin – något vi som arbetar inom vård och omsorg vet, vi har sett det länge och vi har protesterat och larmat för döva öron.

Vi ser det när multisjuka patienter flyttas från avdelning till avdelning, från sjukhus till sjukhus. Vi ser det när omsorgen om de äldre brister och du läggs in på sjukhus när du inte klarar dig hemma, inte nödvändigtvis för att du har medicinska behov. Vi ser att livet

Agneta Lenander

”Precis som att vi inte ser trädet för alla löv så såg Covid-19 till att löven föll och vi såg trädets alla skador.”

är på väg att rinna ut och vi stjälar människors tid från att vara med sina nära och kära livets sista timmar genom en övertro på läkekonsten trots att det inte finns någon bot, eller för att byråkraternas kvarnar mal långsamt. Det är också villfarelsen att trots att det enda vi vet är att vi ska dö, så tror vi att vi kan leva för evigt, ett liv utan plågor och utan ett slut. Vi förstår att det inte kommer att bli bra och hållbart när den kognitivt sviktande ensamma människan skickas hem till sin bostad med endast trygghetslarm, vi vet att den ensamma inte kommer att trycka på larmet då hen redan glömt vad det är till för. Vi ser det när samverkan brister, när regler och

avtal är viktigare än att vi faktiskt löser problem tillsammans.

Med respekt för den lilla människans sköra skröplighet är det vårt jobb att se till att skydds nätet är så robust att ingen faller igenom. Med respekt för att varje mänskligt möte får ta den tid som behövs finns det ingen framtid för löpande-bandsprinciper som NPM, ”Just in time” och Lean, med vissheten om att det är i de här mänskliga mötena som under sker och hjälper människor igenom en svår och kanske smärtsam tid utan att de för den delen ger en pinne i en statistik. När vi väljer att gå utanför ramarna för att hitta lösningar på den lilla människans behov, ramar

som endast är anpassade efter en snäv norm, så görs skillnader i människors liv, på riktigt. Oavsett om det pågår en pandemi eller inte, så behöver vi bygga en robusthet i vården och omsorgen. Framtiden kommer visa hur väl vi klarat av det bygget när nästa pandemi stormar fram.

Som mångårig välfärdsarbetare önskar jag mig bara en sak i år. Att vi lärt oss någonting och att vi kommer ut klokare på andra sidan efter att ha hanterat denna pandemi.

Agneta Lenander

Sandro Scocco: Internationell självkritik leder till mer vänsterpolitik

Sedan mitten av december är Sandro Scocco, nationalekonomen som har haft fler tunga uppdrag inom svensk politik, chefs-ekonom för Vänsterpartiet.

Scocco har arbetat som LO-ekonom och chefsekonom för Arbetsmarknadsstyrelsen. Han har varit sakkunnig åt ministrar som Carl Tham, Mona Sahlin och Björn Rosengren. Senast har han jobbat som chefsekonom för tankesmedjan Arena Idé. För många är han säkert känd från podden Pengar och politik.

Hur känns det att vara ny chefs-ekonom för Vänsterpartiet?

– Det känns jättebra.

Var det något speciellt som fick dig att tacka ja?

– I all enkelhet får man väl säga att det var Nooshi Dadgostar som gjorde att jag tackade ja. Hon ringde mig och vi pratade en hel del innan jag tackade ja. Hon beskrev hur hon ser på utvecklingen och vad hon kände att jag kunde bidra med. Vi kom väldigt bra överens så det var väl det som avgjorde frågan.

Hur ser dina tankar och ambitioner ut för det nya jobbet?

– Att dels fungera som rådgivare åt Nooshi Dadgostar. Jag har ju erfarenheter både från myndigheter och regeringskansli. Och kan säkert ge ett och annat råd i olika frågor. Men sedan också hjälpa till att utveckla den ekonomiska politiken.

Sandro Scocco, ny chefsekonom för Vänsterpartiet och rådgivare till Nooshi.

Vilka ekonomiska lärdomar finns det att dra av pandemin?

– Det finns enormt mycket och jag skulle absolut inte begränsa mig bara till pandemin. Jag tycker att både finanskrisen 2009 och pandemin har avslöjat väldigt stora brister i vårt samhällsbygge. Det är inte det att de inte fanns före pandemin eller finanskrisen utan i sådana här situationer blir de bara väldigt tydliga.

– Det paradig som vi har styrts av har egentligen burits av tre beståndsdelar. Dels har det varit att man ska sänka ersättningarna för dem som är sjuka och arbetslösa så att de får mer incitament att söka jobb och på det sättet ska man få ner arbetslösheten. Man ska sänka skatten för dem som har absolut högst inkomster, kapitalägarna, och på det sättet få in investeringar. Och slutligen

att staten ska agera så lite som möjligt på marknaderna. Att marknaderna ska få sköta sig själva i möjligaste mån.

– De här tre har styrt hela västvärlden under de senaste 30-40 åren, i praktiken sedan 90-talet. Idag tar till och med de organisationer som var oerhört starkt pådrivande under just 80- och 90-talet avstånd från det här. IMF-chefer sa alldeles nyligen att hon förstår att många vill återkomma till den vanliga ekonomin efter pandemin. Man längtar till det. Sedan konstaterade hon att vi inte kan gå tillbaka till gårdagens ekonomi. Med ständig ökad ojämlikhet, hög arbetslöshet och en ohållbar naturresursförbrukning. Det finns en förståelse internationellt som inte har nått Sverige i så stor utsträckning. Men internationellt finns det en sådan

– OECD:s generalsekreterare efterlyste nyligen att vi måste få en helt ny ekonomisk berättelse som bygger på rättvisa löner, inkluderande tillväxt som kommer alla till del och miljömässigt hållbarhet. Sverige har inte riktigt tagit till sig av den rätt stora internatio-

nella debatt som faktiskt har uppkommit i spåren efter finanskrisen. Där många helt enkelt ändrade uppfattning. Här tror jag att det finns jättemycket att bygga på.

Vilken ekonomisk politik behöver vi för att komma ur krisen?

– Om man tittar på internationell forskning och ifall man tittar på vad de stora organisationerna som IMF och OECD rekommenderar så är ju det en politik som i svenska termer skulle framstå som väldigt radikal. Den ligger väldigt nära Vänsterpartiets hållning i olika frågor.

– En del i sådan politik är ju ett kraftigt fokus på investeringar och att se till att få ekonomin långsiktigt hållbar. Och då talar vi om socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbar. Något som alla lyfter idag är att vi har en lånedriven istället för lönedriven tillväxt. Och det är det som genererar de här ständiga bubblorna och bankkriserna. IMF har identifierat 151 stycken. En del i det här är investeringar.

– En annan viktig del i det här är utbildningsnivån. Vi har glömt att utvecklingen drivs framåt av människors bildning och kunskaper. Vi har låtit den halka efter. Och till det har vi både organisatoriska problem i form av det som idag kallas marknadsskolan men vi har också resursproblem. Vi har inte låtit den sektorn få den typ resurstillväxt som behövs för att ge alla möjlighet att få tillgång till en utbildning på rättvisa villkor.

– Så investeringar och utbildning är två oerhört viktiga beståndsdelar. Sen skulle jag säga att den tredje som kommer ur den litteratur som finns idag är att man avsiktligt och konsekvent har försvagat löntagarna i hela västvärlden, även i Sverige. Det handlar om vilken styrka kollektivavtalen har, hur arbetsrätten ser ut, hur A-kassan ser ut. Här finns det väldigt mycket att göra om man bara ska skissa på en återhämtningsplan för Sverige och helst för hela västvärlden.

Text: Jesper Sahlén

Med lögnen som vapen | Boktips

Den amerikanska drömmens kris

Med lögnen som vapen, med underrubriken: *Donald Trump och den amerikanska drömmens kris*, av statsvetaren och amerikakännaren professor emeritus Erik Åsard, ger en otroligt bra inblick i hur den förre presidenten kom till makten och hur han manipulerade sin omgivning.

Trump baserade sin makt på rädsla och lögn. Enligt Washington Post skall presidenten under sina första tusen dagar ha kommit med 13 500 falska eller vilseledande uppgifter, vilket ger ett snitt på 14 osanningar per dag!

Han arbetade efter devisen ”Attackera

ständigt och be aldrig om ursäkt.”

Varje kapitel i denna mycket läsvärda bok inleds med ett av Donald Trumps lögnaktiga utspel.

Boken handlar i huvudsak om perioden från Trumps förra valkampanj mot Hillary Clinton fram till hans tid strax före valet mot Joe Biden.

Vi får som läsare en god förståelse för hur Trump agerar och kan bara vara tacksamma över att han inte blev omvald.

Text: Lars Hansson

Med lögnen som vapen – Donald Trump och den amerikanska drömmens kris
Författare: Erik Åsard
Förlag: Historiska Media

Vänsterpartiet i 13 kommuner:

Minska sopförbränningen!

- Effektiv sopsortering direkt vid varje fastighet ska bli obligatoriskt.
- SYSAV ska inte få bygga ut sopförbränningen.
- Avfallet som förbränns och mängden koldioxid det ger ska minst halveras till 2030.

Dessa krav för nu Vänsterpartiet fram i motioner i Burlöv, Kävlinge, Lund, Malmö, Simrishamn, Sjöbo, Skurup, Staffanstorp, Svedala, Tomelilla och Ystad. Även partiföreningarna i Lomma och Trelleborg står bakom kraven.

– Vi i Sverige ser oss ofta som ett föregångsland när det gäller sopsortering, men det stämmer inte längre, säger **Pär Moberg** i Vänsterpartiet Skurup, initiativtagare till samarbetet. Sverige halkar efter andra länder inom EU och ligger nu under genomsnittet. Kommunerna måste sätta mycket mer ambitiösa mål för SYSAV och ge bolaget de resurser och mandat som behövs för att nå dem.

Sverige satsade tidigt på storskalig sopförbränning. Fortfarande återvinns vi mindre än hälften av våra sopor. En miljon svenska bostäder värms med

energi från sopförbränning i ett 30-tal anläggningar. 2,5 miljoner ton svenskt avfall förbränns, dessutom importeras ytterligare 1,5 miljoner ton som eldas upp i de gigantiska värmeverken, bl a i SYSAV:s anläggning i Malmö.

– Det är så klart bättre att återvinna energi ur sopor än att deponera dem på soptippar, säger **Mona Nihlén** i Vänsterpartiet Tomelilla. Men dels skapar det stora koldioxidutsläpp, och dels leder det till att vi förstör en massa råvaror. Vi måste se sopor som en materialresurs.

Det är inte så att SYSAV är ett särskilt dåligt exempel, framhåller **Göran Brante** i Vänsterpartiet Ystad. Genom pedagogisk verksamhet och nya former av sopsortering har SYSAV minskat andelen sopor till

förbränning. SYSAV har faktiskt legat i framkanten.

– Men det går fortfarande för långsamt. Och så länge man fortsätter att köra sin förbränningsanläggning för fullt och ersätter den minskade mängden inhemska sopor med importerade, så är lite vunnet, säger Göran Brante.

Sysav står för Sydskaånes avfallsaktiebolag och ägs av 14 skånska kommuner. Kommunerna är Burlöv, Kävlinge, Lomma, Lund, Malmö, Simrishamn, Sjöbo, Skurup, Staffanstorp, Svedala, Tomelilla, Trelleborg, Vellinge och Ystad.

Fel att säga nej till afrosvenskt kunskapscenter

Nyligen avslög Malmö kommunfullmäktige Vänsterpartiets motion om att öppna ett afrosvenskt informations- och kunskapscenter. Debatten som fördes var en märklig blandning av påståenden om satsningar som i själva verket betydde slutet på ett mångårigt arbete för att kunna inrätta centret. Vad var det egentligen som hände? Vad var det man ville ha – och vad får man istället?

Behovet av en bred plattform för arbete mot afrofobi och diskriminering har funnits länge. En viktig milstolpe i arbetet var FN:s världskonferens mot rasism 2001, Durbankonferensen. Den var kontroversiell i att den tog klar ställning och pekade på rasism som strategi, maktmedel och förtryck i ett flertal konflikter och skeenden där man tidigare låtit tystnaden råda.

2014 sammanställdes den första större granskningen av afrofobi i Sverige av bland annat Tobias Hübinette, Samson Beshir och Victoria Kawesa. Den gavs ut av Mångkulturellt centrum i Botkyrka och fick titeln Afrofobi – en kunskapsöversikt över afrosvenskars situation i dagens Sverige. Svart på vitt utpekades tydlig strukturell diskriminering och hög utsatthet för afrosvenskar inom flera samhällssektorer – på arbetsmarknaden, bostadsmarknaden, i skolan och i det offentliga rummet – tillsammans med avsnitt om hatbrott och vardagsrasism.

Positiv förstudie

2015 lyfte Afrosvenskarnas forum för rättvisa behovet av ett aktivt arbete mot afrofobi i Malmö. Kommunfullmäktige med Socialdemokraterna i spetsen (och ett uppmuntrande Vänsterpartiet vid sin sida) gav klartecken till en förstudie för att kartlägga situationen och behoven

för afrosvenskar i staden. Det var förstudiens resultat som landade i en rekommendation att starta ett afrosvenskt informations- och kunskapscenter i Malmö.

Det är därför extra märkligt att det idag är Socialdemokraterna och Liberalerna som säger nej till att starta upp centrat, trots att det var rapportens rekommendation. L var positiva till centrat när de själva var i opposition, men nu när de sitter i ledningen och förslaget tas upp igen röstar de emot. Istället tycker S och L nu att de behov som visas på i förstudien kan täckas av en tillfällig konstutställning, en utställning som i sin tur läggs på kulturnämnden och inte i stadens centrala förvaltning.

Stöd och information

Vilka funktioner skulle ett center kunna fylla i Malmö? Två primära funktioner skulle vara en stödjande funktion gentemot den afrosvenska gruppen och en informativ funktion gentemot samhället i stort.

Översiktligt sett spänner afrofobin över hela livet. Från förskoleåldern till

Emma-Lina Johansson, Kommunalarbete Vänsterpartiet Malmö, i replik till Eva Bertz (L) under debatt i fullmäktige:

”Jag förstår fortfarande inte vad det är styret vill med det här, kulturutställningar i all ära – men ska vi jobba systematiskt mot afrofobi så måste vi ju jobba med kunskapsbärande institutioner på riktigt, inte bara med konstutställningar.”

FOTO: ELAKRANINPHOTOGRAPHY

pensionen. På grund utav detta finns en hög misstro till myndigheter. Ett center som till fullo förstår förtrycket, vad det innebär och som kan hjälpa till att navigera bland myndigheter och som har full koll på lagar och bestämmelser, rättigheter och tillvägagångssätt, skulle vara en enorm tillgång för afrosvenska invånare. Metoden är välbeprövad, idag utförs ett liknande, prisat arbete hos RIKC, Romskt informations- och kunskapscenter.

Ett stort problem är att många lärare idag inte kan bemöta afrosvenska barn och deras upplevelser av vardagsrasism och diskriminering. Ett center som kan synliggöra mekanismer när barn blir utåtvänt aggressiva i skolsammanhang och misstankar riktas mot misshandel i hemmet, när det i själva verket är reaktioner på mångårig mobbing.

Stärkta argument

Idag växer forskningsmaterialet och beläggen blir allt starkare för att en strukturell och genomgående afrofobi och diskriminering verkar gentemot afrosvenskar i Sverige.

Att en tillfällig 3-miljoners konstutställning skulle utgöra ett reellt försök till att arbeta långsiktigt mot problemet framstår inte som ett seriöst försök från Eva Bertz och Liberalernas håll. Kultur är inte dåligt i sig, och en utställning skulle kunna vara ett komplement, exempelvis i ett centers informationsuppdrag. Men för alla de som bidragit till förstudien, som delat sina upplevelser, sin kamp och den orättvisa som man utsätts för dagligen är det knappast nog. Det borde det inte vara för någon. Som en av representanterna från civilsamhället sagt i frågan: ”Vi kräver inte någon guldkant. Vi kräver inte mer än någon annan. Vi kräver grundläggande mänskliga rättigheter. Samma sak som andra tar för givet.”

Text: Emma Eliasson Åström, Busi Dimitriu

Linda Sjöo, Vänstern i Svenska Kyrkan (VISK):

– Jesus utmanade makten

Vänsterengagemanget och det kyrkliga engagemanget har alltid hängt nära samman för Linda Sjöo. Hon har haft många uppdrag i parti och ungdomsförbund samtidigt som hon hela tiden varit kyrkligt aktiv.

– Det började med att jag i ungdomen i Malmö blev aktiv dels i Ung Vänster, dels i Hyllie församling, berättar Linda. För mig har det alltid varit tydligt att vänstern i och utanför kyrkan förenas av en gemensam vision för samhället. I Hyllie ansåg vi att tron måste förenas med aktivt arbete för att göra världen bättre.

– Det är också något vi betonar i Vänstern i Svenska Kyrkan (VISK) idag, att vi vill se en kyrka som försöker genomföra det den säger sig stå för - en trovärdig kyrka.

Idag arbetar Linda som församlingspedagog i Eslöv. Hon arbetar med ungdomsgrupper och konfirmander. I

arbetet med unga är också frågan om trovärdighet viktig.

– Inför unga människor måste man vara ärlig, säger hon.

Linda representerar VISK på kyrkomötet som är kyrkans "riksdag". Hon sitter också i stiftsfullmäktige för Lunds stift (som omfattar Skåne och Blekinge) och i kyrkofullmäktige i Malmö.

I mångt och mycket är Linda nöjd med kyrkans insatser bl a när det gäller arbetet för flykting solidaritet och stödet till utsatta människor. Men högervridningen i samhället i stort märks också i kyrkopolitiken, det höjs röster för att kyrkan enbart ska vända sig till kristna i sin verksamhet och därmed göra skillnad på människor.

– Jesus gjorde inte skillnad på människor och det ska inte vi heller göra, säger Linda. Vi ska inte hjälpa andra människor för att de är kristna, utan vi hjälper andra för att vi är kristna. I VISK betonar vi kyrkans sociala arbete,

diakonin. Vi vill också att kyrkan ska samarbeta brett med andra enskilda och organisationer som vill detsamma, t ex i kampen för flyktingamnesti.

– Det finns en försiktighet och ängslighet i kyrkan och kyrkopolitiken som vi måste utmana, fortsätter Linda. Kyrkan kan inte alltid under alla samhällsförhållanden följa alla lagar och regler. Till exempel är det förenligt med vår kristna tro att gömma flyktingar.

– Jesus utmanade makten, det är viktigt att komma ihåg. Kyrkan måste se samhället underifrån.

Liksom annan parlamentarisk politik kan kyrkopolitiken vara trög. Men det händer också att VISK vinner viktiga segrar som på senaste kyrkomötet.

– Då fick vi igenom en VISK-motion om att kyrkan ska göra en särskild satsning mot våld i nära relationer. Det är extra angeläget nu när våldet ökat under pandemin, säger Linda.

Olof Norborg

19 september!

19 september i år är det kyrkovalet där alla medlemmar i Svenska Kyrkan över 16 år har rösträtt. Det är val till kyrkomötet, stiftsfullmäktige och lokala kyrkofullmäktige.

Vänsterpartiet ställer inte upp i kyrkovalet men vi ser det som mycket angeläget att det är progressiva krafter som dominerar kyrkan och stödjer därför den partipolitiskt oberoende nomineringsgruppen Vänstern

i Svenska Kyrkan (VISK). Vi uppmanar de av våra medlemmar och sympatisörer som är medlemmar i kyrkan att rösta på VISK i kyrkovalet och gärna själva kandidera på VISK:s listor.

Svenska Kyrkan är Sveriges största medlemsorganisation med över 5 miljoner medlemmar. Den har en bred verksamhet som är viktig för många, bl a kyrkans sociala arbete, diakonin. Den är en viktig och numera ofta progressiv opinionsbildare, men inom kyrkan förs hela tiden en

dragkamp åt vilket håll kyrkan ska gå i många viktiga frågor som rör hela samhället.

Vänstern i Svenska Kyrkan (VISK) verkar bland annat för:

- kritik mot de ökade klassklyftorna - kamp för förbättringar för fattiga och utsatta
- jämställdhet och mångfald
- att kyrkans verksamhet granskas och utvecklas utifrån ett feministiskt perspektiv
- HBTQIA-personers rättigheter

- flyktingamnesti och skydd för ensamkommande
- stöd till utsatta EU-medborgare
- tolerans och förståelse mellan religioner

Är du medlem i Svenska Kyrkan och intresserad av att kandidera i Kyrkovalet för VISK?

Anmäl ditt intresse så snart som möjligt till: skane@vansterpartiet.se så förmedlar vi dina uppgifter vidare till VISK.

Maria Dexborg

Aktivist, visionär – och ny ordförande för Vänsterpartiet i Malmö

Den 30:e januari hölls heldigitalt årsmöte med drygt hundra deltagande för Vänsterpartiet i Malmö. Ny styrelse valdes, och ny ordförande efter avgående Richard Olsson. Nyvalet gav oss Maria Dexborg – en aktivist, visionär som är redo att gå i spetsen för en stark vänsterrörelse som ger familjär värme.

Maria är knappast ett nytt ansikte i Malmös aktivistkretsar, även om hon inte alltid varit aktiv inom Vänsterpartiet. Hos oss har hon suttit i styrelsen i ett år, och innan dess var det gott om folk som försökt headhunta henne till rörelsen. Stor var glädjen när det stod klart att det lyckats!

– Jag gick med i partiet sommaren 2019. Innan dess hade jag varit politiskt aktiv inom Feministiskt Initiativ, men när de beslutade att avslå förslaget om att arbeta med en uttalad vänsterpolitik kändes det inte längre rätt för mig. Jag brinner för feminism, antirasism och för rättvisefrågor och tror på behovet av ett vänsterperspektiv och ett välgrundat klassperspektiv för att förändra samhället, säger hon.

– Arbetare måste ha mer makt. Den fackliga styrkan som funnits i välfärdsverige har dränerats på kort tid och behöver byggas upp igen, bit för bit. Det är ett långsiktigt mål som kommer kräva hårt arbete. Det finns mycket att vinna på gemensamma kamper.

– Pensionssystemet behöver omformas för att kunna vara en verklig

Namn: Maria Elisabet Sumana Wati Dexborg

Familj: Make och barn

Ålder: Fyller 43

Yrke: Socionom

Vänsterpartiet Malmös styrelse 2021

Ordförande: Maria Dexborg

Ledamöter: Mats Billberg
Johansson
Agnes Callewaert
Linn Fristedt
Beatrice Klein
Banesa Martinez
Joel Nordström
Sabrin Omar
Högelius
Truls Persson
Hanna Thomé

Suppleanter: Veronica Grönlund
Marek Lakatos
Tobias Petersson
Roland Svensson

trygghet för alla oavsett om de har haft välbetalda jobb eller inte. Det finns många invånare som inte bött i Sverige sedan födseln som har en längre väg för att ta sig in på arbetsmarknaden, eller som inte har arbetat lika många år när man når pensionsålder.

– Diskriminering på arbetsmarknaden är ett allvarligt och stort problem, där den nya arbetarklassen till stor del består av rasifierade personer som i högre grad än andra har otrygga anställningar. Klassamhället genomsyrar alla diskrimineringsgrunder och att arbeta mot det gynnar därför alla. Utom möjligtvis överklassen då!

Antirasism

Den första delen av partiet som Maria blev engagerad i var antirasistiska utskottet. Det var en naturlig igång efter samarbete med Anders Neergaard kring Frihetsparaden i Malmö, den årliga antirasistiska demonstrationen som sker på minnesdagen den 9 oktober när den sista förslavade afrikanen i svensk ägo sattes på fri fot. Maria har genom åren varit verksam i flera organisationer inom civilsamhället i Sverige och Europa b.l.a. Afrosvenskarnas Forum för Rättvisa, European Network Against Racism och Transnationellt Adopterades Riksorganisation, en organisation där hon även är en av grundarna. Hon har varit aktiv både som aktivist och med olika styrelseuppdrag inom olika organisationer.

– Jag har många erfarenheter kring organisation på flera nivåer, allt från det praktiska arbetet till långsiktig

” Jag tror absolut att det finns styrka i antal och att det är viktigt att vi är många medlemmar, men jag vill också satsa på än större möjligheter att vara en aktiv medlem. Vi behöver också fortsätta arbeta för att knyta ihop vårt parlamentariska arbete med vår aktivism så att vår politik blir så tillgänglig som möjligt!”

planering, strategiskt arbete och kringmer direkta uppgifter som att arrangera stora events. Mitt år i styrelsen gör att jag vet hur våra beslutsprocesser ser ut idag, och har gett mig en uppfattning om vad vi kan behöva utveckla tillsammans. Ordföranden är ju inte en ensam ledare, utan snarare en drivkraft som kan arbeta nätverksbyggande, bjuda in och göra att folk på djupet känner att de är en del av vår rörelse. Vi består av våra aktivister och alla de människor som bär vår politik, säger hon.

Digitala sätt

Kringförbättringar nämner hon särskilt det pågående arbetet med digitala sätt att organisera föreningen.

– Vi måste bli bättre på att synas nu när ännu mer av livet sker digitalt! Pandemin har satt ljuset på problem i samhället där många sympatiserar med våra lösningar. Vi behöver visa dem vägen. Jag har pratat med många som är rädda och skeptiska mot den politiska arenan, men det går att få god kontakt och visa på vilka möjligheter och vägar som faktiskt finns. Allas engagemang ser inte likadant ut, och tur är det! Vår bredd är också vår styrka.

Genom sitt arbete som socionom har hon många gånger sett behov av politisk påverkan.

– Politik är mycket mer än vad folk har för åsikter. Jag känner massor med människor som vill förändra sina villkor, sina faktiska omständigheter, och vill bli aktiva men inte är det idag, hur

får vi in dem i vår rörelse? Representation är jätteviktigt, att det finns företrädare som just går före och visar på goda exempel på förändring. Stadsdelsgrupperna är en jätteviktig del av det arbetet.

Visioner

Visioner för framtiden finns det gott om för Sveriges näst största partiförening.

– Jag tror absolut att det finns styrka i antal och att det är viktigt att vi är många medlemmar, men jag vill också satsa på än större möjligheter att vara en aktiv medlem. Vi behöver också fortsätta arbeta för att knyta ihop vårt parlamentariska arbete med vår aktivism så att vår politik blir så tillgänglig som möjligt!

Överlag tror Maria mycket på att samverka, både socialt och informationsmässigt.

– Jag vill vara med och samordna och mobilisera vår partiförening inför valet 2022 tillsammans med alla våra medlemmar. Jag lovade mig själv för länge sedan att jag inte skall vara tyst utan kämpa på alla sätt jag kan för att vi skall få ett mer jämställt och jämlikt samhälle. I Sverige har vi politiker som fattar beslut som gynnar kapitalisterna och drabbar de mest utsatta. Det är bara tillsammans som vi kan förändra makten och samhället.

– Vi är en partiförening där vi medlemmar tillsammans bidrar med så grymt mycket kompetens och erfarenhet. Jag hoppas på att vi inom partiföreningen ska ha ännu fler öppna samtal,

diskussioner och samarbeten med varandra mellan utskotten och grupperna. Jag vill att partiföreningen ska kunna vara en varm familj som välkomnar alla nya kamrater, där det är enkelt att utvecklas i sitt politiska engagemang och röra sig mellan olika områden. Det ska vara möjligt att vara aktiv även över längre tid, när livet förändras och ens intressen skiftar, och man ska både kunna dela de kunskaper man har och kunna utvecklas med nya!

Många olika jobb

Genom sitt arbetsliv har Maria rört sig mellan olika jobb, bland annat som vårdbiträde, postsorterare, städare, servitris och tidningsbud. Många gånger har det varit horribla arbetsvillkor. Att själv vara rasifierad har genomgående påverkat hur hon blir bemött.

– Mina tidigare erfarenhet av diskrimineringen på arbetsmarknaden gör att jag verkligen förstår vikten av att värna om arbetsrätten och anställningstryggheten och bredda den så att även de som idag diskrimineras och exkluderas istället inkluderas och ges samma möjligheter. Jag hoppas på att kunna inspirera fler att bli aktiva och engagera sig politiskt i Vänsterpartiet! Min ambition är att synliggöra och praktisera vår humana vänsterpolitik på alla sätt jag kan med mottot Vinster skall inte gå före de mänskliga rättigheterna!

Text: Emma Eliasson Åström, Busi Dimitriu

Malmö

Välkommen till Vänsterpartiet Malmö, här är kurser för dig som är ny och som är nyfiken på att veta vad Malmövänstern är, vilka frågor vi arbetar med och vad du kan engagera dig i.

Ta chansen att lära dig mer om vänsterpartiet genom digitala studier och förbered dig för aktivism. Just nu bedriver vänsterpartiet studieverksheten digitalt. Vi anordnar träffar för nya medlemmar där du kan få en inblick i vad vi gör och vad du kan göra i kampen för ett socialistiskt, feministiskt och antirasistiskt samhälle på ekologisk grund. Corona-krisen visar att en radikal politik för rättvisa behövs mer än någonsin. Häng med: lyssna, diskutera och bli framtidens rättviseaktivist.

Vänsterpartiet arrangerar under våren olika former av studier för nya medlemmar

Fika och diskutera

Vill du kan du också ta en egen fika med aktivister i Vänsterpartiet för att hitta rätt. En bra start för dig som vill veta vad vänstern i Malmö är, hur vi arbetar och hur du kan engagera dig. Oavsett om du är ny eller nygammal medlem som vill komma in i matchen igen.

Kontakta Anders Neergaard (neergaard.anders@gmail.com), sammanställande i studieutskottet.

Ny inom Vänstern: Introduktionsträffar

För dig som är nyfiken på att veta vad Vänsterpartiet Malmö är, vilka frågor vi arbetar med och vad du kan engagera dig i

Februari

Tisdag 23/2 kl 18:30-20:00, digitalt via Zoom

Mars

Tisdag 16/3 kl 18:30-20:00, digitalt via Zoom

April

Tisdag 13/4 kl 18:30-20:00, digitalt via Zoom

Maj

Onsdag 12/5 kl 18:30-20:00, digitalt via Zoom

Ny inom Vänstern: Halvdagskurs

En digital snabbkurs för dig som är ny eller nygammal medlem där vi på en förmiddag går igenom Vänsterpartiets grundläggande ideologi och politik. Berättar om vår organisation och hur just du kan aktivera dig och göra en insats för ett bättre Malmö och en bättre värld. Vi ordnar tre tillfällen under våren.

Mars

Lördag 27/3 kl 12:00-16:00, digitalt via Zoom

April

Söndag 18/4 kl 9:30-12:30, digitalt via Zoom

Maj

Lördag 29/5 kl 12:00-16:00, digitalt via Zoom

Anmälan

Anmäl dig via mail till: miranda.borgvistmalmo.se till eller via vårt aktivistverktyg Zetkin. När kursstillfället närmar sig kommer du få en kallelse från kursledaren med mer information och aktuell zoomlänk.

Skåne

Studier/temamöten

28/2 Världigt åldrande – för människan i välfärdssamhället

– ett digitalt samtal inför 8 mars – se sid 5.

27/3 Ny i Vänsterpartiet

Är du ny medlem i Vänsterpartiet? Har du varit med ett tag med vill veta mer om Vänsterpartiets ideologi och organisation? Här är kursen för dig!

Ny i Vänsterpartiet är en digital snabbkurs där vi går igenom Vänsterpartiets grundläggande ideologi och politik. Vi berättar om vår partiorganisation och hur just du kan aktivera dig. Kursen genomförs via zoom och du får tydliga instruktioner om hur det kommer gå till.

Tid: 11:30-15:30

Var: zoom

Anmäl dig till skane@vansterpartiet.se

Start 8/4 Klass i Sverige

Vänsterpartiet Skåne och Abf drar igång en satsning med en längre studiecirkel i Katalys senaste bok "Klass i Sverige – ojämlikheten, makten och politiken i det 21:a århundradet".

Boken är sprängfylld med fakta om klass, klass-samhället och ojämlikhet.

Datum: 8 april, 29 april, 6 maj, 27 maj, 10 juni, 5 aug, 19 aug, 9 sept, 30 sept. Oktober – öppet möte med samtal, bildning, fest och dans.

Tid för varje träff: 18:30-20:30

Vill du vara en del av resan? Anmäl dig till lisa.claesson@vansterpartiet.se

Start 10/4, och 24/4 Ordförandeutbildning

Vänsterpartiet Skåne välkomnar ordföranden i distriktets partiföreningar till en digital ordförandeutbildning. Kursen är uppdelad på två olika träffar, första träffen sker den 10 april och träff nummer två sker den 24 april. De olika träffarna är en del i samma utbildning och behandlar olika delar av som ordförande behöver känna till och ämnen som kan vara viktigt att diskutera med andra ordföranden i distriktet.

Du anmäler dig till skane@vansterpartiet.se. Skriv namn och partiförening.

Kursen sker över zoom och anmälda kommer få länk skickad till sig.

Kursen sker i samarbete med Abf.

Vid frågor kontakta Lisa Claesson: lisa.claesson@vansterpartiet.se

15/4 Digitalt framtidsseminarium: Äldreomsorgen, pandemin och den nära vården

Regiongruppen bjuder in till ett digitalt samtal om hur vi i vänstern kan driva på för verklig förändring i äldreomsorgen. Pandemin har blottat sprickorna, och Coronakommissionen har lagt förslag på strukturella förändringar. Samtidigt har statliga utredningar och statliga resurser lagts på att utveckla den nära vården, men vad betyder den för oss i vänstern?

Välkommen till ett digitalt möte där vi diskuterar hur läget ser ut för de äldre, personalen och alla anhöriga och nära. Vi diskuterar också vänsterns lösningar, och hur vi driver på för resursförstärkningar och jämlikhet i äldreomsorgen och i sjukvården. Boka datumet redan nu. Håll utkik efter mer information och anmälan framöver.

EVIGJETEN.
WWW.CARLKRANTZ.SE

EN VET ATT EN LEVER I ETT PATRIARKALT SAMHÄLLE NÄR ENS
KÖNSTILLHÖRIGHET FÅR SAMMA KALENDERISKA TYNGD SOM
EN KANELBULLE OCH EN JÄVLA MAZARIN.

"8 MARS"